

**Botanikos
sodas**

**VU BOTANIKOS SODAS KAIRĖNUOSE.
AKIMIRKŲ ISTORIJS.
II DALIS: 1985-1994 METAI**

**S. ŽILINSKAITĖ
2023**

1985: DU LABAI SVARBŪS ĮVYKIAI – IŠLEISTAS INDEX SEMINUM SU BS KAIRĖNUOSE SURINKTOMIS SĖKLOMIS IR APGINTA PIRMOJI DISERTACIJA

SECTIO DENDROLOGIAE
HORTUS BOTANICUS
UNIVERSITATIS VILNENSIS
NOM. V. KAPSUKAS
KAIRĖNŲ 43,
232036, VILNIUS 36
LITUANIA, URSS

INDEX SEMINUM
1985—1986

GYMNOSPERMAE

CUPRESSACEAE

1. Thuja occidentalis L.

PINACEAE

2. Larix decidua Mill.
3. Picea abies (L.) Karst.
4. Pinus banksiana Lamb.
5. Pinus sylvestris L.

ANGIOSPERMAE

ACERACEAE

6. Acer negundo L.
7. Acer platanoides L.

ACTINIDIACEAE

8. Actinidia kolomikta (Maxim. et Rupr.)
Maxim.

ANACARDIACEAE

9. Cotinus coggygia Scop.
10. Cotinus coggygia Scop. var. atropurpurea

1975-1984 m. Botanikos sodo katalogus leido ir sėklų mainus vykdė Augalų geografijos ir sistematikos skyrius, esantis Vingio parke, kuriam vadovavo Kristina Balnytė (Indrišiūnaitė, 2004). Prie šių katalogų rengimo prisidėjo ir Dendrologijos skyriaus Kairėnuose darbuotoja G. Vaurutė-Jurkevičienė. Tuo metu sėklų katalogais buvo keičiamasi su 130 buvusios Tarybų Sąjungos respublikų ir 160 kitų šalių botanikos sodais.

1985 m. prasidėjo naujas etapas ir sėklų mainų istorijoje: pirmą kartą sėklų mainų katalogas buvo paruoštas Kairėnuose, o sėklos surinktos Dendrologijos skyriuje iš jau pradedančios derėti sumedėjusių augalų kolekcijos. Vėliau į sėklų mainus įsijungė ir kiti BS skyriai: Pomologijos (1990 m.), Gėlininkystės (1994 m.), Augalų genetikos (1997 m.).

BERBERIDACEAE

11. Berberis vulgaris L. 'Atropurpurea'
12. Berberis thunbergii DC.
13. Mahonia aquifolium (Pursh) Nutt.

BETULACEAE

14. Alnus glutinosa (L.)
15. Alnus incana (L.) Moench.
16. Betula pendula Roth
17. Betula platyphylla Uk.

CAPRIFOLIACEAE

18. Lonicera anona Zabł.
19. Lonicera caerulea L.
20. Lonicera caucasica Pall.
21. Lonicera ciliosa Poir.
22. Lonicera edulis Turcz. ex Freyn
23. Lonicera floribunda Buss. et Buhse.
24. Lonicera salicifolia Zabł.
25. Lonicera tatarica L.
26. Lonicera tatarica L. 'Grandiflora'
27. Sambucus nigra L.
28. Sambucus racemosa L. 'Laciniata'
29. Symphoricarpos albus (L.) Blake
30. Symphoricarpos x chernaulti Rehd.
31. Viburnum opulus L.
32. Viburnum trilobum Marsh.
33. Weigela corsensis cv. 'Montassquieu'
34. Weigela deora (Nakai) Nakai
35. Weigela deora (Nakai) Nakai f. unicolor (Nakai) Hara

36. Weigela floribunda Siebold. et Zucc.
37. Weigela japonica Thunb.
38. Weigela middendorffiana (Trautv. et C. A. Mey)
39. Weigela praecox (Lemoine) L. H. Bailey
40. Weigela x wagnerii Bailey

CELASTRACEAE

41. Celastrus scandens L.
42. Euonymus europaeus L.
43. Euonymus verrucosus Scop.

CORYLACEAE

44. Coryllus americana Marsh.

ELAEAGNACEAE

45. Hippophae rhamnoides L.

FABACEAE

46. Caragana arborescens Lam. 'Pendula'
47. Caragana boissii CK. Schneid.
48. Caragana decorticans Lipsky
49. Caragana grandiflora (Roth) DC.
50. Caragana tragacanthoides (Pall.) Pavi
51. Caragana turkestanica Kom.
52. Chamaecytisus austriacus (L.) Link.
53. Chamaecytisus albus (Hacq.) Rothm.
54. Cytisus ruthenicus Fisch.
55. Cytisus racemosus hort.
56. Genista tinctoria L.
57. Robinia pseudoacacia L.

GROSSULARIACEAE

58. Ribes alpinum L.

HYDRANGEACEAE

59. Hydrangea arborea L.
60. Hydrangea aspera D. Don.
61. Hydrangea bretschneiderii Dipp.
62. Hydrangea serrata (Thunb.) Ser.
63. Phaladelpus coronarius L. f. pendula F.

OLEACEAE

64. Fraxinus excelsior L.
65. Syringa emodi Wall.
66. Syringa vulgaris L.

RANUNCULACEAE

67. Clematis campaniflora Bost.
68. Clematis eriostemon Decne.
69. Clematis heracleifolia var. davidiana (Verlot.) Hemsl.
70. Clematis integrifolia L.
71. Clematis korreana Kom.
72. Clematis mandshurica Rupr.
73. Clematis recta L.
74. Clematis paniculata Thunb.
75. Clematis serratifolia Rehd.
76. Clematis songarica Beurge.
77. Clematis stans Siebold. et Zucc.
78. Clematis vitalba L.

ROSACEAE

79. Aronia melanocarpa (Michx.) Ell.
80. Aruncus americanus auct. non Raf.
81. Cerasus besseyi (Bailey) Lunell
82. Cerasus tomentosa (Thunb.) Wall.
83. Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl.
84. Cotoneaster diampneri C. K. Schneid.
85. Cotoneaster horizontalis Decne.
86. Cotoneaster lucidus Schlecht.
87. Dasiphora fruticosa (L.) Rydb.
88. Padus maackii (Rupr.) Kom.
89. Padus virginiana (L.) N. J. Roem.
90. Physocarpus capitatus (Pursh.) Kuntze
91. Physocarpus opulifolius (L.) Maxim.

OLEACEAE

92. Pyracantha coccinea M. J. Roem.
93. Rosa acicularis Lindl.
94. Rosa achurensis Chrschan.
95. Rosa albertii Regel.
96. Rosa amblyota C. A. Mey.
97. Rosa begeriana Schrenk.
98. Rosa chinensis L.
99. Rosa eglanteria L.
100. Rosa foetida Herrm.
101. Rosa glauca Pourr.
102. Rosa jundolli Boss. Cat. Hort.
103. Rosa laevaris Boiss. et Buhse.
104. Rosa marretti Lévl.
105. Rosa oxyodon Boiss.
106. Rosa pimpinellifolia L.
107. Rosa trifloria Vill.
108. Rosa rugosa Thunb.
109. Rosa sericea Lindl.
110. Rosa sweginowii Kochne.
111. Sorbus aria (L.) Crantz.
112. Sorbus aucuparia L.

RUTACEAE

113. Pelea trifoliata L.

SCHISANDRACEAE

114. Schisandra chinensis (Turcz.) Baill.

TILIACEAE

115. Tilia cordata Mill.
116. Tilia platyphyllos Scop.

'Luteus'

APGINTA PIRMOJI SODE MOKSLŲ KANDIDATO (DAKTARO) DISERTACIJA

Disertacijų gynimo tvarka. Disertacijos buvo ginamos specializuotose Tarybose, genetikams arčiausiai Lietuvos buvo Tarybos Leningrade (dab. Sankt Peterburge) arba Minske. Buvo pasirinktas Minskas, nes ten ir atgal buvo galima ir per vieną dieną suvažinėti. Gynimas kaip gynimas – ir dabar jis atrodo panašiai, bet buvo dar vienas išskirtinis dalykas... Gynimo džiaugsmą pakeisdavo laukimo nerimas... Po gynimo visus dokumentus reikėdavo siųsti į Maskvą, į taip vadinamą VAK-ą (Vyriausiąją atestacinę komisiją), kuri tik jai vienai žinomais kriterijais nusprendavo patvirtinti gynimą ar nepatvirtinti. Reikėdavo laukti ir kiekvieną dieną tikėtis savo pašto dėžutėje rasti laišką, o radus – su virpuliu jį atplėšti. Laukti iki pusės metų – buvo „greitai“, iki metų – „normalu“. Tik gavus laišką su teigiamu atsakymu buvo išduodami disertacijos gynimo dokumentai.

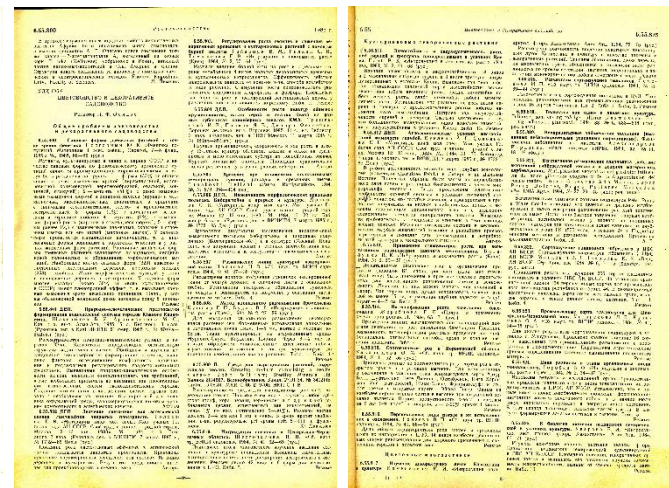
Dabar jau egzotika, bet daug metų tai buvo realybė.

Spausdinimo mašinėlės. Tarp baltų popieriaus lapų buvo dedama „kalkė“ (ploni dažantys lapeliai), tad buvo galima atspausdinti 2-3, geriausiu atveju ir 4 egzempliorius.

Klaidų taisymas. Čia tai jau buvo reikalinga kolegų pagalba, nes reikėdavo taisytiną raidę ar žodį iš naujai atspausdinto klaidų lapo juvelyriškai iškirpti, tada kljais patepti ir labai gražiai priklijuoti.

Kopijavimas. Vilniuje iš lūpų į lūpas buvo perduodama žinia, kur už „skystą valiutą“ daromos disertacijų (ir kitų dokumentų) kopijos.

Referatyviniai žurnalai – informacijos šaltinis, dabar sakytume duomenų bazės. Tai specializuoti žurnalai, kuriuose buvo pateikiama informacija apie išspausdintus mokslinius straipsnius ir knygas.

TVENKINIAI IR PARKAS

...RAMIAI DIENELES LEIDŽIANTIS FIZIKŲ DINAS ZAURAS

... IR PROBLEMŲ ATSPINDYS

PO TO, KAI RAŠĖME

205-ajame „Vakarinių naujienų“ numeryje išspausdintoje korespondencijoje „Nelinksma kelionė į Kairėnus“ rašėme apie tai, jog per ilgai užsitęsė Vilniaus universiteto botanikos sodu Kairėnuose įrengimo ir tvarkymo darbai. Šis gražus ir vertingas priemiesčio žališios zonos kampelis jau daug metų apleistas.

Gavome VVU prorektoriaus P. Eigmino ir Gamtos fakulteto dekaną R. Tarvydą atsakymą, kurį spausdiname sutrumpinę. Pildžiame tas vietas, kur dar aiškesni aprašomi moksliniai ir mokomieji darbai, vykdomi botanikos sode. Jie jokios abejonės niekam nekelia, ir minėtoje korespondencijoje „Nelinksma kelionė į Kairėnus“ neturėjome tikslo nagrinėti Universiteto gamtininkų mokslinės veiklos, kuri yra pelnytai pripažinta ir vertinama.

„Straipsnis „Nelinksma kelionė į Kairėnus“, išspausdintas š. m. rugsėjo 7 d. laikraštyje „Vakarinės naujienos“ Nr. 205, apsvaistytas Gamtos fakulteto Taryboje, katedrų vedėjų bei mokomosios-eksperimentinės bazės su mokomuoju botanikos sodu darbuotojų posėdžiuose. Pripažinta, kad iš dalies kritika yra teisinga. Parengtas priemonių planas mokomosios-eksperimentinės bazės skyrių darbui pagerinti.

Tačiau norime paaiškinti, kad mokomajam Kairėnuose universiteto mokomajam-eksperimentiniam sodui su botanikos sodu dažnai valdoma kaip būsimas parkas ir pasivaikščiojimo parkas su vandens baseiniais ir juose plaukiojančiomis gulbėmis. Taip nėra, atelyje to nenumatome.

Tiesa, ne viskas sekasi, kaip norėtumėsi.

Mokomosios - eksperimentinės bazės su botanikos sodu kūrimo darbą ilgą laiką stabdė

daugiau kaip 7 metus užtrukęs generalinio projekto parengimas. Jis ir šiuo metu dar nėra galutinai baigtas. Dėl šios priežasties negalima buvo planuoti lėšų kapitalinei statybai ir remonto darbams. Įtraukus naujus biologų, geografių ir geologų ruošimo mokymo planus, šį projektą dar reikės koreguoti.

Mokomosios - eksperimentinės bazės teritorijoje gyvena daug želmų. Jas būtina artimiausiu metu išskirti, tačiau Universitetas tu padaryti savo jėgomis neturi galimybių.

se pastatuose įsikūrė Botanikos sodo administracija ir moksliniai darbuotojai.

Pagal parengtą projektą 1980 metais Lietuvos TSR automobilių transporto ir plentų ministerijos rangovinės organizacijos pradėjo botanikos sodo pagrindinio žiedinio kello 3,4 km statybą. Atlikta esamų tvėnkinių rekonstrukcija už 125 tūkst. rublių. Įrengta nauja botanikos sodo laukų drėkinimo sistema už 400 tūkst. rublių.

Sudarant 1986—1990 metų laukų ūkio socialinio ekonominio vystymo planą, botanikos sodo

planas ir nuosekliai juos įgyvendinti.

NUO REDAKCIJOS: Ministerija dalykiškai ir principingai reagavo į kritiką. Tikėjimas, jog ji atliks kontroluos, kaip vykdomi planai ir pažadai.

Kai kurie atsakymo, atėjusio iš Universiteto, teiginiai lyg ir reikalauja komentarų.

Korespondencijoje „Nelinksma kelionė į Kairėnus“ buvo pabrėžta, jog svarbiausioji botanikos sodo funkcija — mokslinė ir mokomieji veiks. Tačiau padaryti ji uždarą, neprieinamą visuomenei, regis, būtų neteisinga. Pažintinė, auklėjamoji botanikos sodo funkcija, nors ir ne pagrindinė, bet irgi svarbi. Ir, matyt, netikslinga jas priešinti viena kitai.

Neradome Universiteto rašte ir atsakymo į klausimą, kodėl labai nekokybiškai atlikti kai kurie sodo įrengimo darbai, pavyzdžiui, tvėnkinių rekonstrukcija. Kas dėl to kaltas?

Bet labiausiai nuostabą kelia teiginys, kad botanikos sodo kūrimo darbą ilgą laiką stabdė daugiau kaip septynerius metus užtrukęs generalinio projekto parengimas.

Mes rašėme, jog projektuojama buvo etapas, taip, kaip, beje, užsakovo buvo užsakyta. Bėliko tik etapai ir vykdyti. Bet praktikoje, kaip matėme, būtent vykdymas užtrigo. O kartais neįvykdžius vieno, negalima pradėti kito. Pavyzdžiui, užsakovas — Universitetas paprašė atidėti buvusių arklidžių rekonstrukcijos projektavimą dėl to, kad laiku nepastatė katilines, buvo neišspręstas šilumos tiekimo klausimas. O čia nedera pamiršti, jog per dvejus metus pasensta kai kurios techninės projekto sąlygos, projektą būtina koreguoti, iš naujo atlikti aiškų derinimą. Tokia korekcija vėl užima laiką. Taip užburtas ratas sukasi toliau... Ir tik nuo užsakovo pastangų, iniciatyvos priklauso, ar bus jis įveiktas.

Irena TISKUTĖ
„V. N.“ koresp.

KAIRĖNUS GARSINS BOTANIKOS SODAS

Minėtos bazės teritorijoje dar yra daug menkaverčių pastatų, kuriuos reikia nugriauti. Tuo klausimu kreiptasi į Lietuvos TSR kultūros ministeriją, bet atsakymo dar negauta.

Pažymima, kad šiuo metu jau parengti kanalizacijos, elektros tinklų, gamtinių dujų, katalinės statybos ir vieno pastato remonto projektai, kuriuos reikalauji planuojama pradėti XII penkmetyje.

Gavome taip pat LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministro pavaduotojo V. Pranaičio atsakymą.

Atsakydami į šių metų rugsėjo 7 d. Jūsų laikraščio straipsnyje „Nelinksma kelionė į Kairėnus“ keliamus klausimus, pranešame, kad per dešimtį metų nuolat buvo skiriamas dėmesys ir lėšos Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto botanikos sodo įrengimui Kairėnuose.

Iš botanikos sodo teritorijoje esamų pagrindinių pastatų iškeltos 35 šeimos, suteikus joms butus naujuose gyvenamuosiuose namuose. Latkiniai minėtuo-

do svarbiausi statiniai (katilinė, šiluminiai elektros tinklai) įtraukti į plano projektą. Dalis mažesnės sąmatinės vertės statinių, planuojama statyti panaudojant Universiteto materialinę bazelį stiprinti skiriamas lėšas. Laipsniškai bus iškeliamos likusių gyventojų šeimos.

Vėliau bus projektuojami ir kurti hidrogeologiniai, hidrologiniai, inžineriniai geologiniai, geofiziniai ir topografiniai tyrimų mokomieji poligonai.

Universiteto botanikos sodo būklės ir jo materialinės bazės tolimesnio plėtimo reikalai apsvaistyti ministerijoje, dalyvaudant Universiteto rektorato, Gamtos fakulteto atstovams. Universiteto padalinii vadovams buvo nurodyta iniciatyvos ir reikiamo stoka, tvarkant botanikos sodo einamuosius ir perspektyvinius reikalus. Pareikalauta iš jų imtis skubių ir konkrečių priemonių botanikos sodo aplinkai sutvarkyti, sudaryti perspektyvinius ir metinius botanikos sodo tvarkymo ir plėtojimo

1985-12-20

Vakarinės naujienos, 1985, 12, 20

laikraštis TSRS

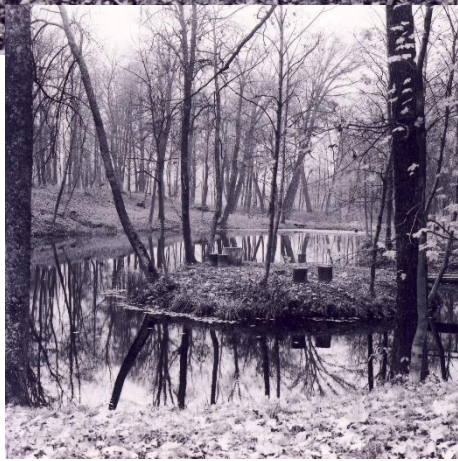
pirmininkas

1986: AKIMIRKOS, KURIAS SODE UŽFIKSAVO VU GMF ZOOLOGIJOS KATEDROS DARBUOTOJAS ANTANAS LEVICKAS, NESISKIRDAVĖS SU FOTOAPARATU IR TAPĖS FAKULTETO FOTOMETRAŠTININKU

1986

Pradedamas kurti siringariumas, t.y. alyvų kolekcija. Pirmi pavyzdžiai pargabenti iš Kijevo UMA CBS ir Maskvos TSRS MA CBS: 19 pav. rūšių sėklos ir 20 veislių auginiai. Kartu su POM pradedama kaupti vynmedžių kolekcija. Arboretume pasodinta 300 vnt. platanalapio klevo, 100 vnt. raudonojo klevo, 1000 vnt. paprastojo ąžuolo. Medeliai parvežti iš Dubravos MTS ir Salininkų

1987: DARBAI DENDROLOGIJOS IR POMOLOGIJOS SKYRIUOSE

1988

Gamtininke!

JEI TAU BRANGI VILNIAUS
KRAŠTO GAMTA, ISTORINĖ IR
KULTŪRINĖ PRAEITIS, DABARTIS
IR ATEITIS, JEI TŪ ESI TIKRAS
GAMTININKAS — KVIĘCIAME Į
TALKAS KAIRĖNUOSE!

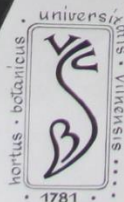
STUDENTE,
DEŠTYTOJAU,
PROFESORIAU!

KIEKVIENA, ŠEŠTADIENI,
14 VAL. JŪSŲ
DARBŪŲ RANKŲ LAIKŲ
SENASIS KAIRĖNŲ
PARKAS, XVII A. TVENKI-
NIAI, NAUJAI KURJAMA
BOTANIKOS SODO
EKSPOZICIJA.

18-TAS AUTOBUSAS IŠVA-
ŽIUOJA IŠ ANTAKALNIO
ŽIEDO 13⁰⁰ 14⁰⁰ 30

NORINČIUS DALYVAUTI
TALKOJE PRAŠOME
PASKAMBINTI PENKTA-
DIENIAMS NUO 13⁰⁰
IKI 16 VAL.
TEL. 70-88-54

KAIRĖNŲ
BOTANIKOS SODO
KOLEKTYVAS

SODE LANKOSI PARKOTYRININKAS K. LABANAUSKAS IR DENDROLOGAS L. ČIBIRAS

Vyriškumo išbandymas

Prieš keletą metų Universiteto Kairėnų botanikos sodo vyr. mokslinio bendradarbio Antano Rylišio rūpesčiu nupirkti surenkamieji namai lauko bandymų vykdymui sodo teritorijos gilumoje. Gal būt, dar keletą metų tie namai būtų riogsoję daržinėje, jei ne gamtos fakulteto antrakursiai. Biologai Arūnas Bulavas, Kęstutis Retys, Andrius Meškauskas, Aristidas Armalis ir geografas Kęstutis Sadauskas per tris savaites kasdien nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro

pastatė 60 m² ploto namą. Jo pastatymas šiems vyrams tapo garbės reikalu, todėl į namus parvažiuoti teko keletą dienų vėliau. Beje, būčiau ne iki galo suprastas, jeigu nepaminičiau, kad jie nepyko už tai, jog uždirbo tik po 100 rb, tiek kiek buvo numatyta darbų sąmatoje. Už tokio namo surinkimą kolektyviniame sode sumokama mažų mažiausiai 1000 rublių.

Per naujųjų mokslo metų atidarymą Sporto rūmuose girdėjome SSB raportą apie didelius

darbus atliktus respublikoje, Sąjungoje ir net užsienyje. Nemančiau, kad kiti būriai ar jų grupės būtų atlikę daugiau darbų už šį šaunų penketuką. Ačiū jiems bei prorektorui Antanui Milakniui ir jo bendradarbiams suteikusiems paramą statyboje, aprūpinusiems reikalingomis medžiagomis. Tikiu, kad kitais metais bus pastatytas antrasis namas, o jį vėl statys gamtos fakulteto studentai.

Doc. Romualdas ŠIMKŪNAS
Kęstučio REČIO nuotr.

1989: SUTIKOM GYVATĖS METUS, PRADĖJOM ŠVĖSTI UŽGAVĖNES IR DIRBOM DIRBOM...

1989 metų senuose rankraščiuose skaitome: „š.m. sausio 31 d. Kairėnuose kultivuojami laukai. Diena labai saulėta, dangus vaiskus, žydras. Vėjelis – šiaurės vakarų, stiprokas, gal iki 15 m/sek. Temperatūra +4°C. Kairėnų laukuose, Genetinių tyrimų skyriuje, ariama žemė. Tai matėme mes: G. Jurkevičienė ir I. Noreikienė savo akimis, kai žirgliojome po savo (dendrologijos) skyriaus laukus matuodamos augalų aukštį, skaičiuodamos jų kiekį.“ Beje, tie metai – padidėjusių saulės aktyvumo metų pikas. Skyriuje daug darbų buvo atlikta pavasarį, tarsi nujaučiant, kad per vasarą nebus kam dirbti, nes ligos ir traumos apniko darbuotojus.

GENETIKĒS IŠ SAVO PAŠIŪRĒS PERSIKRAUSTĒ Ī NAUJĀ NAMELĪ IR PRADĒJO TVARKYTI TERITORIJĀ, O MIEŽIŪ SĒJA – KASMETIS DARBAS...

Norint genetikų skyrių plūšėti / Daugel sveikatos
reikia turėti –

Viską čia daro ne taip kaip žmonės – / Nervai gali
neišnešti šitokios terlionės:

Miežius čia sėja tik iš vokiukų, / Kas dešimt eilučių
kiša kuoliuką,

O kai užauga – / Miežius gelsvuosius kaip linus
rauna,

Į pėdus riša, užrašą kišą / Dar surūšiuoja, šaknis
skaičiuoja... V.V.

DENDROLOGIJOS SKYRIUJE SPECIALISTAI DŽIAUGIASI ARBORETUME PASODINTAIS MEDELIAIS IR VIJOKLYNO AUGALŲ ŽIEDAIS BEI VAISIAIS

POMOLOGIJOS SKYRIUJE „ATSIRADO“ VYNUOGYNAS

OI, KAIP REIKIA TVOROS, NES...

Botanikos sodui didelę žalą daro statytojai, kuriems sklypai buvo skirti už sodo ribų be įrengto privažiavimo. Važiuodami per sodo teritoriją, jie naikina želdinius, gadina kelius ir tvoras.

KOMPIUTERIZACIJOS PRADŽIA

Dar 1987 m. A. Skridaila kartu su V. Jucyte parengė perfokortą sode auginamų augalų duomenų banko kaupimui. Jos pagrindu 1988 m. su VU Skaičiavimo centro pagalba buvo sukurta kompiuterinė programa „Planta“ šiam duomenų bankui tvarkyti.

Ar medžiagos kompiuteris PPP
2) papke 3) pirutukas 1) popierius Modelis Iki se uai 8y

- 1) išorinis atminties blokas - tauc. kuyga klavijas
- 2) trautukas - atminties paaukyvimo ~~irupriupri~~ ir nauodo ubas koregavimo
- 3) pirutukas - vidinio klavijan

„Kompiuterizacija“ sodą pasiekė apie 1989 m., kai buvo nupirktas pirmasis dar labai didelis kompiuteris „Iskra“.

K A I R Ė N A I

Kairėnų dvaras yra tik 5 km nuo Vilniaus ir 4 km nuo Naujosios Vilniaus. Palyginti gražiai išsilaikę rūmai liudija, kad šio dvaro praeitis įvairesnė, nei bet kurio kito apylinkės miestelio. Istoriniai dokumentai Kairėnus mini jau XVI a. Juos ilgą laiką valdė Lopacinskiiai. Dvare yra koplyčia, kuri priklausė šv. Petro ir Povilo bažnyčiai Vilniuje.

Kairėnų dvaro žemėje, prie Večios upelio, buvo vienas iš seniausių Lietuvoje popieriaus fabrikų. Jo įkurimo data nežinoma, tačiau jau 1728 m. inventorijų sąrašuose pažymėta, kad popieriaus gamykla iš seniau veikia. Šiame fabrike gamintame popieriaje buvo vandėninis ženklas - inkaras su širdimi ir raidės: KOI RANI. Ilgainiui, kitose vietose išaugus moderniškesniems popieriaus fabrikams, kairėniškis nepajėgė su jais konkuruoti ir todėl ėmė gaminti tik paprastą vyniojamąjį popierių. 1870 m. dvarą nupirko grafas Juozapas Tiškevičius. Rašė, kad fabrika veiktas nuostolingas, jis fabriką visai sustabdė.

Ant Večios upelio veikė malūnas, kuris aprūpindavęs Vilnių gerais kvietiniais miltais.

XIX a. pirmoje pusėje, Daratos Marikonytės-Lopacinskiėnės rūpesčiu, Kairėnų dvaras buvo tapęs Vilniaus visuomenės gyvenimo kultūrinio centru. Čia buvo įkurtas orkestras ir teatras. Be kitų, Kairėnuose buvo pastatyti visi A. Fredro veikalai; dvare nuolat lankydavosi daugybė svečių iš Vilniaus ir kitų vietų. Tačiau šis kultūros centras buvo bajoriškas-lenkiškas ir su plačiais vietos sluoksniais nieko bendra neturėjo.

1861 m. Kairėnai buvo valsčiaus centru, bet neilgam. Po kelerių metų Kairėnų valsčius buvo panaikintas ir prijungtas prie Mickūnų valsčiaus.

1939 m. Kairėnai grįžo Lietuvai. Bolševikų okupacijos metu iki

1959 m. buvo Naujosios Vilnios, vėliau Vilniaus rajono ribose.

Kairėnų apylinkėse, prie buvusio Kairėnų dvaro, yra 3 m aukščio ir apie 80 m ilgio kalvelė, kurią iš trijų pusių supa dvaro trobėsiai. Į pietryčių pusę eina Nemenčinės- Naujosios Vilnios plentas. Apie 50 m nuo kalvelės yra išlikęs medžiais apaugęs kauburyš, apie 1 m aukščio, savo išvaizda primenąs pilkapį. Šiaurės pusėje telkšo pelkės su jose bebaigiančiu užaugti ežeru. Maždaug 0,5 km už pelkių yra vėjo pustomas smėlynas. Minėtame kauburyje 1951 m., kasant bulvėms duobę, buvo rasti du griautiniai kapai, kurių viename aptikta labai vertingų radinių: žalvarinė žiedinė segė, dvi žalvarinės rankogalinės apyrankės ir 71 žalvarinis cilindrinis su kitomis senovės liekanomis. Smėlyne aptiktos degintinių kapų liekanos iš V - VI amžiaus. Kiti radiniai iš IV a.

Bronius Kviklys " Mūsų Lietuva ", I tomas,
Vilnius, " Mintis ", 1989.

1990: APIE DIDŽIASIAS PERMAINAS GALI PAPASAKOTI IR MAŽAS PAŠTO VOKAS

1990

Arboretume pasodinta dar 400 liepų. Ekspedicija į Altajų, parvežta 105 pavadinimų augalų sėklos ir 35 pav. augalai su šaknimis. Nuo 1990 m. DEN skyrius ėmė platinti dekoratyvinius augalus Lietuvoje, parduoda apie 200 pavadinimų augalus. Pasodinta 400 vnt. liepų masyvas.

LIETUVA
232036, VILNIUS
KAIRĖNŲ, 43,
UNIVERSITETO BOTANIKOS SODAS

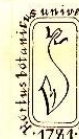
OGROD BOTANICZNY
UNIWERSYTETU WILEŃKIEGO
KAIRĖNŲ, 43
232036 VILNIUS
LITWA

LIETUVA
232036, VILNIUS
KAIRĖNŲ, 43,
UNIVERSITETO BOTANIKOS SODAS

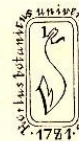
BOTANICAL GARDEN
OF VILNIUS UNIVERSITY
KAIRĖNŲ, 43
232036 VILNIUS
LITHUANIA

LIETUVA
232036, VILNIUS
KAIRĖNŲ, 43,
UNIVERSITETO BOTANIKOS SODAS

HORTUS BOTANICUS
UNIVERSITATIS VILNENSIS
KAIRĖNŲ, 43
232036 VILNIUS
LITHUANIA

VILNIAUS DARBO
RAUDONSIOS VĖLIAVOS IR
TAIČŲ DRĄGYBIŲ ORDINŲ
VALSTYBINIS V. KAJSKIO
UNIVERSITETAS
BOTANIKOS SODAS
232036 Vilnius 36, Kairėnų 43
Telef. 76-89-27

ВИЛЬНОСКИЙ ОРДЕНА
ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ
И ОРДЕНА ДРУЖБЫ НАРОДОВ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ им. В. КАПСУКАСА
БОТАНИЧЕСКИЙ САД
232036, Вильнюс 36, Кайрену, 43
Телеф. 76-89-27

VU GMF dekanas dr. Dobilas Kirvelis iniciatyva Evaldas-Vylius Navys 1990 m. buvo priimtas į GMF Botanikos ir genetikos katedrą asistentu (nuo 1994 m. docentas) ir paskirtas GMF prodekanu Botanikos sodo reikalams (kitai sakant, direktoriumi).

Botanikos sode... sąvartynas

TRUPUTIS ISTORIJS. 1775 metais buvo įkurtas Gardino botanikos sodas, pradėta rinkti augalų kolekcijas ir maitintis sėklomis. 1781 metais jo modiniai ir sėklos atgabentos į Pilies gatvės stoglamą Vilniaus universiteto (tuomet DLK vyriausiosios mokyklos) botanikos sodą. 1799 metais kolekcijos vėl kelioje į Vilnelės sieną tarp pilies kalvos ir Bernardinų vienuolyno. Toje vietoje S. B. Jundzilo pastangomis sodas gyveno geriausias savo dienas — XIX amžiaus trečiajame dešimtmetyje tapo vienu turtingiausių Rytų Europos sodų. Po Pirmojo pasaulinio karo augalai atsiduria Vingio parke. 1974 metais sodul paskirtas nugyventas dvaras su 150 hektarų sklypu, o Vingyje pasiliko botanikos laboratorija. Kairėnų sodą, kur praeityje buvo garsumas Lopacinskių dvaro parkas, įvairių ekotopų medynai, dirvožemių ir reljefo įvairovė, tvenkinių sistema ir požemio maitinamosios versmės, vatmane kūrė architektė Dainora Juchnevičiūtė ir jos vadovaujamas autorių kolektyvas.

Sį unikalią gamtos kampelį planuojama pritaikyti pažintinių ekskursijų srautui ir vilniečių poilsiui. Deja, nors pirmosios dvi funkcijos bent iš dalies yra tenkinamos, tačiau nei atsitiktinis lankytojas iš Kairėnų grįžta nusivylęs. Slėgia dūlėjantys dvaro mūrai, atstumia greita jų prisilieję lūšnynai su nevalyvyg-

ventojų užšlėmta aplinka. O gal tai tik apgaulingas išpūdis?

Kas padaryta Kairėnuose ir ko trūksta?

Darbičių, gabių specialistų kolektyvas užmirštoje laukymėje įrengė dendrarijų, medynėlius, uoginių kultūrų auginys, genolinių ir fiziologinių tyrimų bandymų sklypus. Universitetas, pasitelkęs melioratorius ir kelininkus, atkūrė tvenkinius, įrengė drėkinimo sistemą, žiedinį ir ūkinis kelius, aptvėrė bent svarbiausius eksperimentinius laukus. Tačiau nei Universitetas, nei juo labiau šie darbuotojai nepajėgia išspręsti, kaip restauruoti dvaro pastatus, įrengti inžinerinius tinklus, pastatyti šiltnamius, sutvarkyti čia gyvenančių žmonių socialinius reikalus.

Sakyčiau, atėjo tam tikras atgimimas ir į mūsų branginamas valdas. Jį stičiau visų pirma su Gamtos mokslų fakulteto dekanu Dobilu Kirveliu aktyvia veikia. Stengiamasi gaivinti ne tik Kairėnus. Avariniai, dabar nelankomi Vingio parko šiltnamiai ir pastatai. Komunalinio ūkio projektavimo institutas jau rengia jų remonto techninę dokumentaciją. Tikimės surasti sponsorį arba dalininką. Paminklų restauravimo projektavimo institutui užsakyta ir rengiama Kairėnų buvusių arklidžių restauravimo svarbiausių darbų dokumentacija. Vandens ūkio projektavimo institutas rengia visos sodo teritorijos kultūrtechnikos darbų

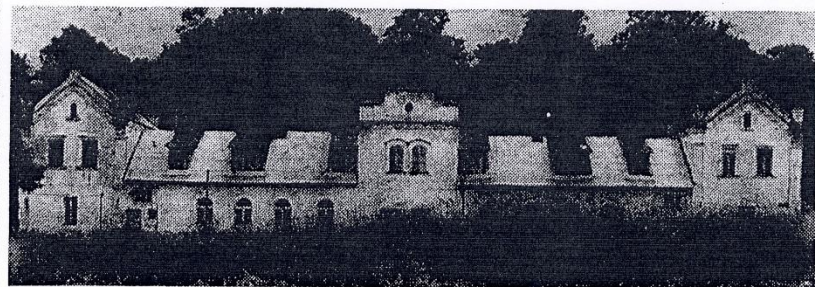

projektą. Daroma nemaža ir kitų darbų, nors ekonominiai sunkumai atsiliepia, trukdo.

Suvedinėti su kuo nors sąskaitų anaipol nesirengiu, tačiau visuomenei noriu pasakyti, kad senosios kadencijos Vilniaus valdžia nepadarė, kas jai priklauso: ne gynė sodo teritoriją, o individualioms statyboms išdalijo visą pievrytinį lauką. Liko nelengli Kairėnų gatvės magistraliniai vandentiekio, kanalizacijos ir kiti inžineriniai tinklai. Kai to nėra, neįmanoma restauruoti ir naudoti nykstančių architektūros paminklų: arklidžių, svirno, triušidės, kumetyno. O jie bado akis.

Na, žinoma, negalime nepriarti ir neremti siūlymo, kad savo žodį tartų Vilniaus naujoji valdžia. Sakykime, ne tik ji, bet ir Respublikos vyriausybė, nes juk amžinai negali tęstis tokia tvarka, kai sodo teritorijoje gyvenančios pašalinės šeimos teršia teritoriją, o mokslininkai yra priversti rinkti jį šluokšles.

Evaldas NAVYS
Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto prodekanas

Apleisti pastatai, apleista aplinka...

Mindaugo KULBIO nuotraukas

Tiesa / 1990. 7. 24 Nr. 156.

TALKOS ARBORETUME IR PRIE PAGRINDINIO PASTATO, VADINAMO „KONTORA“

ŽVALGYTUVĖS: PLANUOJAMA KURTI GĖLININKYSTĖS SKYRIŲ, LANKOSI, TIKĖTINA, BŪSIMI DARBUOTOJAI

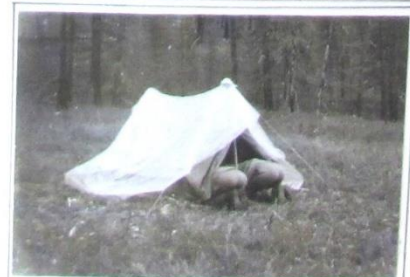

EKSPEDICIJA Į ALTAJŲ

AL-
TA-
LUS
1990

EVENSO - BJERNO DĒSNIS
 KOKS NEMAĻŅUMAS
 BEATSITIKTU, VISADA
 ATSIKŅAS TAS, KURIS
 ŽINOJO, KAD TĀIF IR
 BUS ...

KAI ŽYDĒJO
 PIENES,
 VIRTO MEDŽIAT ...
 1990

KUŠNERO DĒSNIS
 DARBO ATLIKIMO GREITIS ATVIRKŠĀI PROPORCINGAS
 ASMENU KIEKĪŅI, TURINĒJAM TĀ DARBA, ATLIKTI.

Čia Kairėnuose gražu -
 Žalia, tiekna, gnyna -
 Kur tik uostai - vis mašiniai
 Kvapai nosi, trina.

„Kur pažūrė - ten matai -
 Vagys čiugliais fraukia -
 Viškuo rūpinasi patys -
 Mašonių, nelaukia.“

Nepriklausomos
 Spaudos Grupe

VSV
 1990.04.01.

Iš „Amerikos“,
 „Europos“
 Greit liks vietos
 plikos -
 Ne tik arkli, ,
 bet ir šuni,
 Jiems pavogt
 pavyko ...

Koop bačka nuridena -
 Didumo kaip gryčios,
 Ir pendažė, pasistato
 Prie savo ūlyčios.

Dabar bijome mes visi - moterųs labiausiai -
 Ar nebus tikrai jie grobt
 Mergelių, gražiausių!
 Pasėkū išpirkos prašyt doleriais ir litais -
 Ir nebus kam jų išpirkėt -
 Tam neskinsi Imitu, ...

... Eek, kad
 mums
 tokia ...

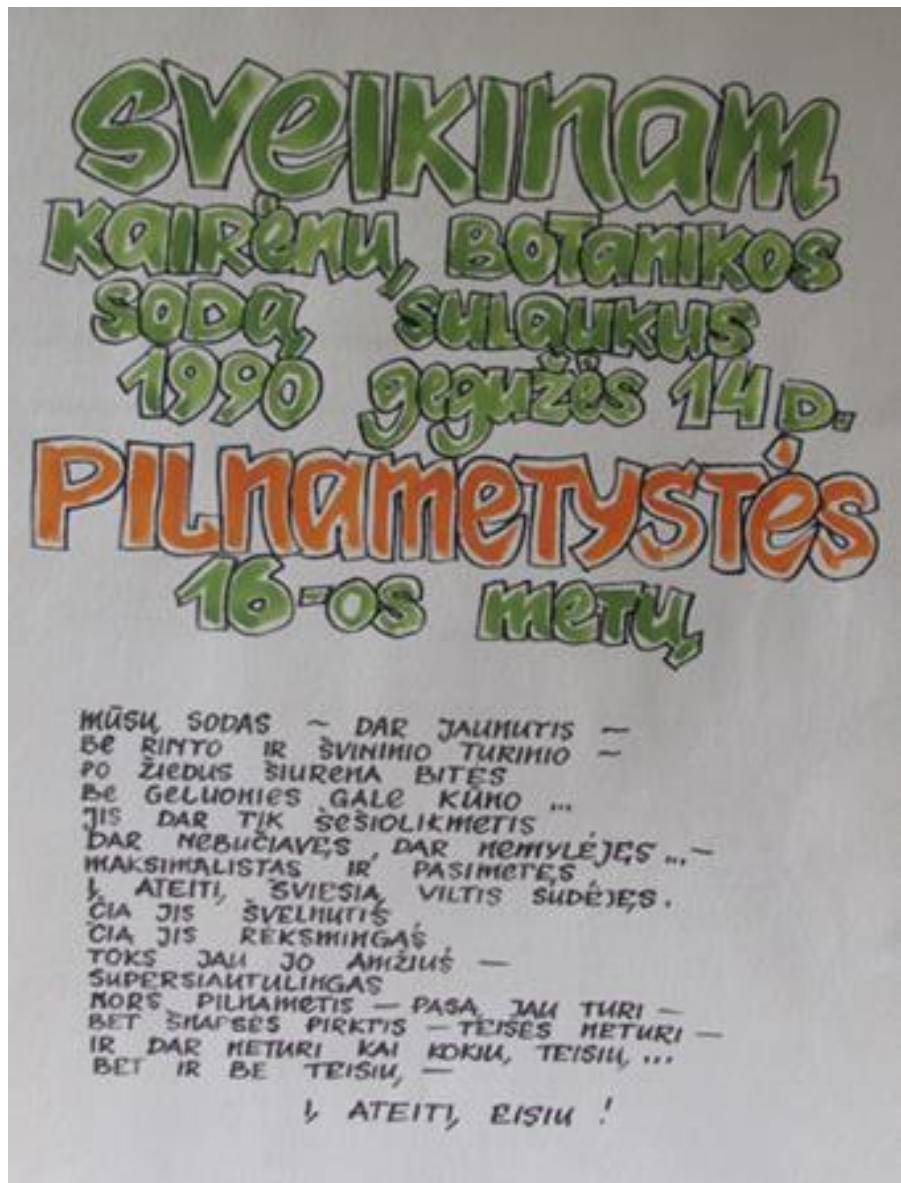

PIRMĄ KARTĄ DALYVAUTA SODINUKŲ MUGĖJE MIESTE – TAI
BANDYMAS SKLEISTI ŽINIĄ APIE KURIAMĄ BOTANIKOS SODĄ

Žydrieji Žiguliai - Audriaus nuosavybė:
 Kiek po Lietuvą su kolegomis važinėta,
 Kiek parkų, arboretumų aplankyta,
 Kiek pamatyta ir kiek sužinota,
 Kiek augalų į sodą pargabenta...
 O dažnai ir arčiau pavežėta -
 „Į pilvus prisikimšti kotletų“...

1991: RUOŠIAMAS INDEX PLANTARUM

INDEX PLANTARUM

1991

LITUANIA
Vilnius, Kairėnų 43
HORTUS BOTANICUS UNIVERSITATIS VILNENSIS

Didžiausią teritorijos dalį apima Dendrologijos skyrius -98 ha. Į šį plotą įeina senasis Kairėnų parkas ir miško parkas. Ekspozicijų laukuose pasodinti medžių masyvai, prie jų - retųjų medžių ir krūmų grupės. Ekspozicijos kuriamos geografiniu -ekologiniu principu. Numatoma eksponuoti Europos, Viduržemio jūros pakrančių, Šiaurės Amerikos, Tolumųjų Rytų, Kinijos, Japonijos, Himalajų, Vidurinės Azijos, Kaukazo, Sibiro florą. Pagrindinė skyriaus užduotis kolekcijų ekspozicijai kaupimas, augalų introdukcija ir aklimatizacija. Šiuo metu yra apie 500 augalų rūšių. Surinkta nemaža lianų kolekcija (apie 60 taksonų). Sėklų katalogais keičiamasi su 130 TSRS ir 160 kitų užsienio šalių botanikos sodais.

Pomologijos skyriuje surinkta gusi Ribes genties kolekcija (apie 400 rūšių, veislių, hibridų), apie 50 šaltalankio (*Hyppophae rhamnoides* L.) veislių ir hibridų, taip pat sėjinukų iš beveik 200 natūralių Pabaltijo, Kaukazo ir Vidurinės Azijos augimviečių. Be tradicinių ~~šaltalankių~~ skultūrų - serbentų ir agrastų selekcijos, pradėta ir vertingesnių svarainio (*Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. ex Spach) atmainų atranka.

Genetinių tyrimų skyriuje tiriama augalų mutagenezė, t.y. kiekybiniai ir morfologiniai miežių veislių mutantai, jų genetinis nestabilumas.

1989 m. Botanikos sodui Kairėnuose sukako 15 metų. Per tuos metus pasirodė penki sėklų katalogai (1982, 1986, 1988, 1989, 1990). Augalų katalogas leidžiamas pirmą kartą.

PRADĚTA STATYTI TVORA

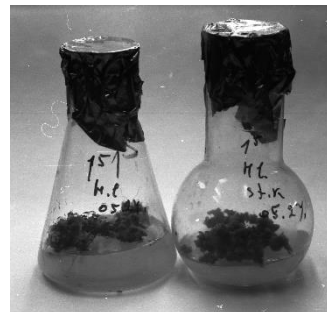
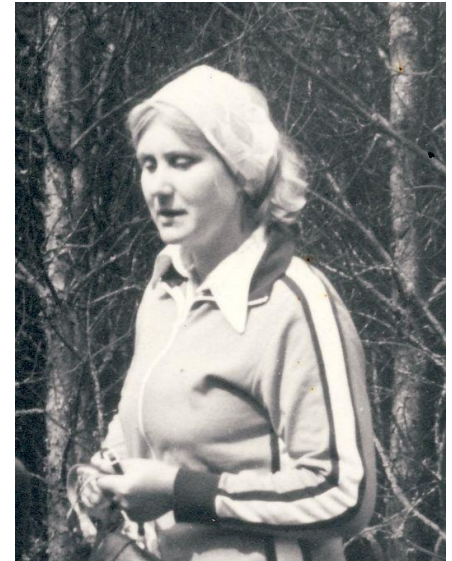

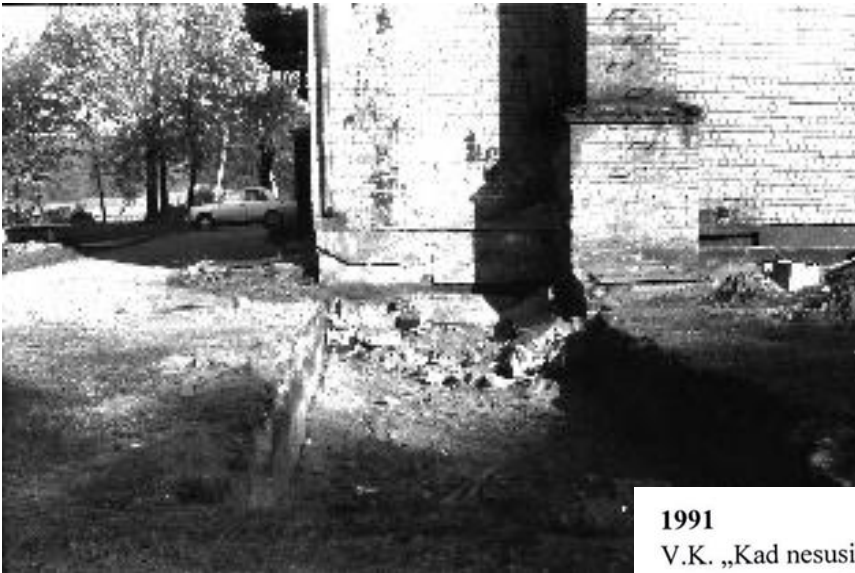
STEIGIAMA LABORATORIJA, VEDĖJA – DR. RAMUNĖ-STASĖ BANDŽIULIENĖ, VU GMF AUGALŲ FIZIOLOGIJOS KATEDROS VYR. MOKSLO DARBUOTOJA

Prasidėjus remonto darbams VU Gamtos fakulteto Augalų fiziologijos ir mikrobiologijos katedroje M.Čiurlionio gatvėje, Augalų fiziologijos ir mikrobiologijos fakulteto Augalų ir gyvulių augimo stimuliatorių laboratorijos dalis perkelta į VU Botanikos sodo administracinio pastato pirmą aukštą (tuomet ten buvo buitinės patalpos), vadovaujant dr. Romualdai Šimkūnei, (VU GF Augalų mikrobiologijos ir fiziologijos katedros darbuotojas) atlikti nedideli remonto darbai: perdažytos, sienos, lubos. Atgabenti ir fiziologiniams tyrimams reikalingi prietaisai: centrifugos, svarstyklės, distiliatorius, autoklavas, termostatai ir kt.

1991 metais pradėta kurti „Izoliuotų audinių ir ląstelių kultūrų laboratorija“. Patalpos vėl remontuojamos ir pritaikytos audinių kultūrų auginimui.

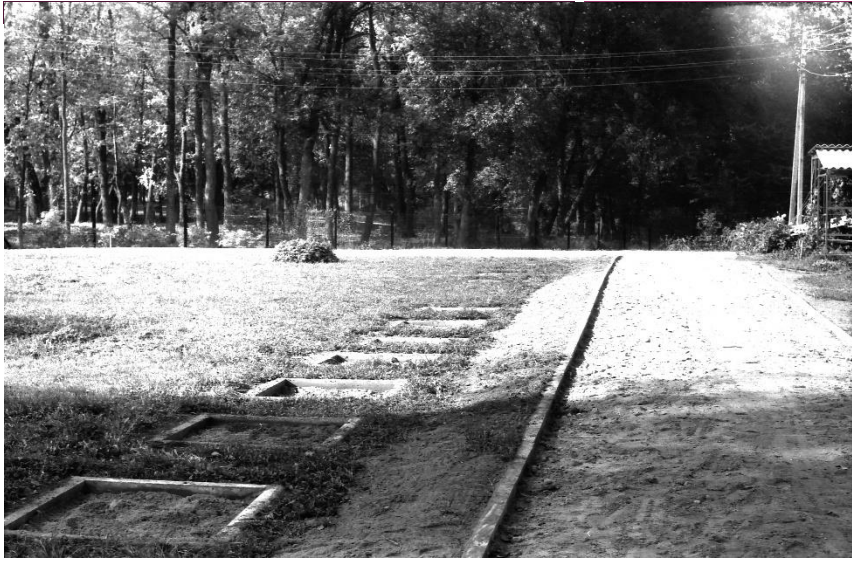
Lietuvos Žemdirbystės Instituto Vokės filialo darbuotojai padėjo įsisavinti augalų dauginimo *in vitro* subtilybes, atskleidė daugybę šio metodo paslapčių. Taip pat teko konsultuotis su Babtų Sodinkystės Instituto laboratorijos darbuotojais. Daug padėjo Latvijos Salspilio Botanikos sodo laboratorijos darbuotojos, bei tuomet garsios Estijoje esančios *in vitro* dauginimo laboratorijos įkūrėja habil.dr. Viiva Rosenberg.

1991

V.K. „Kad nesusingčiau, nusprendžiau: netampyti sunkių kibirų ir dėžių su žemėmis, nedirbti už traktorių, paruošiant žemę ir prižiūrint augalus medelyne, nesiprausti po darbo dienos tvenkinyje žvarbiu pavasario ir rudens oru, neblūdinėti po kabinetus ieškant šilumos, kai pastate temperatūra bus žemesnė už minimalią, o pasiliku teisę sau nevažiuoti į darbą, bet dirbti namuose.“

SODE LANKOSI LIETUVOS DENDROLOGAI

APIE GERUS IR BLOGUS ŽMONES

Sostinė be botanikos ir zoologijos sodų. Be gražių paminklų. Nejaugi taip niekam ir nereikia to, kas sutaurina ir išvaduoja? Kodėl negalvojame apie ateitį?..

Plotą Vilniaus botanikos sodui, valdžia atirbojo 1974 m. Praėjo septyniolika metų. Jeigu suskaičiuosiu, kas padaryta ir ko dar nėra, pastaruosius dalykus net išvardinti būtų sunku. Žinoma, yra žemė - 150 ha. Yra niekada kirvio neregėjęs miškas, nuostabus dendrarijus, dideli eksperimentiniai laukai, begalė retų medelių ir krūmų. Dar yra nepaprastai pasišventę žmonės - kai moteris, rankomis kaupusi serbentų ir agrastų krūmus, pasakojo, jog neseniai kažkas pavogė kelis retų veislių serbentų krūmus, o į jų vietą sukišo nežinia kokius stagarus (šitaip galima sugadinti veislę ir kelių metų darbą paversti niekais), jos akyse pasirodė ašaros. Netingėk tu man, skundėsi moteris. (Kurgi tingės vagys! Jie net šunį, įsigytą sodui saugoti, pavogė...)

Universitetas sutvarkyti Kairėnų botanikos sodą lėšų neturi. Buvusiai miesto valdžiai jis taip pat nelabai rūpėjo. Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas statybai drg. Rumiancevas palaimino sklypų individualioms statyboms Kairėnuose skirstymą, ir pradėjo universiteto botanikos sodo teritorijoje dygti "kuklučiai" namukai - dviaukščiai, triaukščiai, raudonplyčiai, dengti deficitine skarda. Kadangi prie statybų privažiavimo nėra, šunkvežiniai ir ekskavatoriai braunasi per krūmus, gadina kelus, laužo tvorą. Buvo blokada - statybos užė, dabar vėl trūksta statybinių medžiagų - statybos tebeūžia. Anot Vyriausybės aparato Aplinkos apsaugos skyriaus vedėjo Antano Skaisgirio, tai - neaiškios socialinės kilmės subjektai, kuriems tikrai ne visos taisyklės galioja. Sklypų "A" ir "B" savininkų sąrašuose nėra nė vieno šaltkalvio, kiemsargio ar vaikų darželio auklėtojos. (To paties botanikos sodo darbuotojai sklypų namų statyboms negauna iki šiol. Protokolų ir pažadų susirinko krūva, tačiau reikalas nepajuda. Turbūt negalima...)

Vargas jų nematė, juk galima susitarti gražiuoju! Reikia sodui apšvietimo, kanalizacijos, dujų, reikia ir jiems. Tačiau vietoj centralizuotos sistemos, vietoj to, kad susimestu pinigūs į krūvą ir būtų nutiesti šiluminiai tinklai, kiekvienas susirūpinęs tik savo daržu! Tai graži ir nepakartojama bus Kairėnų gatvė, kai prie kiekvieno namuko drieksis atskira linija. Ką gi - jei taip ir būtų, botanikos sodas ir jo šeiminkas Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto prodekanas E.Navys privaletų tolerantiškai nutylėti - ne kartą taip buvo, be to, šaunieji kaimynėliai keistuolių mokslininkų kartais net žmonėmis nelaiko... Už teritorines skriaudas buvo pažadėta atlyginti - atiduoti apie 15 ha miško. Tačiau kas atlygins moralinę, materialinę žalą? Kada bus atsiskaityta taip, kaip liepia sąžinė? Nesiginčysiu, gal labiau reikia naujo stadiono, kazino ar parduotuvės, tačiau "bent dalinai sutvarkytas botanikos sodas greta mokomosios, mokslinės ir rekreacinės paskirties galėtų tiktai pramonei vaistines ir kitas augalines žaliavas, kurios šiuo metu importuojamos, o taip pat išauginti miestams ir ūkininkų sodyboms itin reikalingų naudingųjų augalų sodinukų" (iš VU rektorius R.Pavilionio laiško Lietuvos Respublikos Vyriausybei).

Židinis kelias jau išasfaltuotas, pavieniai ir po kelis augantys medžiai dar maži, bet žaliuoja, kasmet paauga šaltalankių plantacija, daliniai įrengti šiltnamiai, iškasti tvenkiniai. Tai - dalis didelio darbo, daromo tauriaisiais ir nesavnaudžiškiaisiais tikslais. Sodo šeiminko E.Navio žodžiais tarant, po gerų poros metų jau galės atvykti pirmieji neoficialūs lankytojai. Nors pasyvūs stebėtojai ir netiki tuo, tačiau apsilankiusi Kairėnuose supratau, jog gerbiamojo prodekanos svajonės visai ne majakovskiškasis optimizmas (Ja znaju, gorod budet), bet realus dalykas. Lėšų, sąskaitų nėra, savos technikos, įrengimų, darbo rankų taip pat, tačiau su visais atsiskaitoma, sueina galas su galu, ir vis to paties prodekanos E.Navio entuziazmo ir pasišventimo dėka. Su ištiesta ranka vaikščioti, žinoma, nelabai smagu,

bet kai prašai ne sau, o kitiems, dvasinės nuoskaudos nelieka.

Kairėnų dvaras - rūmai, malūnas, klojimas (iš viso 5 istorinio ansamblio pastatai) - tikrai nuyventas. Visų griūvančių, apleistų ir niekam nereikalingų pastatų likimas tas pats: ir laikas kitaip veikia, ir lietus su vėju stipriau akmenis plauina, ir stropi ūkiška kieno nors ranka dažnokai ten gero paieško. O juk Kairėnai XX a. pabaigoje garsėjo kaip kultūros židinis. Į dvarą rinkdavosi to meto inteligentija...

Šiems pastatams suremontuoti ir rekonstruoti reikia ne vieno šimto tūkstančių rublių. Paminklotvarkos departamentas skyrė 400 000. Prie viso botanikos sodo sutvarkymo žada prisidėti Aplinkos apsaugos departamentas, savivaldybė. Pastarosios dėmesiu tikrai niekas nesigiria, tačiau meru tapus A.Štarui universiteto darbuotojai tikisi pagalbos.

Dar viena bėda - ne itin pageidaujama kariškių kaimynystė. E.Navys nekeikė jų ir nevadino okupantais, tačiau gaila, sakė jis, nusiaubtos siurblynės ir apmaudu, kai šalia matai lenteles "Stok! Šau-siu!" Bet ką darysi - šitokie pokštai ne naujiena.

Važiuoja pilnutėliai aštuonioliki ir trisdešimt aštunti autobusai, žmonės mato kuklų užrašą KAIRĖNAI ir turbūt retas kuris žino, jog čia galėtų būti, žinani mūsų dendrologų, genetikų galimybes ir turimą augalų genofondą, didžiausias ir unikaliausias mūsų klimatinės juostos botanikos sodas. Galbūt net labai greitai žmonės atves savo vaikus pažūrėti keistų Kaukazo, Viduržemio jūros, Sibiro, Šiaurės Rytų ir Vakarų Amerikos augalų, o koks nors svajingas žurnalistas rašys apybrazierą apie gerus ten dirbančius žmones. Galbūt paaugliams čia vyks biologijos pamokos, o laboratorinė bazė moksliniams darbams nebus apvertkinta, ir Lietuvą Europoje garsins ne jėga ar pagamintos dešros kiekis, bet protas... ir moksliniai darbai...

Aušra
RADZEVIČIŪTĖ

1992: ĮKURIAMAS GĖLININKYSTĖS SKYRIUS,
SUFORMUOJAMAS ŪKIO SKYRIUS SU PASTATŲ
IR ĮRENGIMŲ PRIEŽIŪROS BEI REMONTO
BRIGADA

Pradžioje buvo plynas laukas. Prie senosios liepų alėjos buvo pastatyti inspektai, o į lysves pasėti ar pasodinti augalai. Nemažai jų atkeliavo iš Botanikos sodo Kaune, Vingio skyriaus, iš Salaspilio botanikos sodo Latvijoje, iš privačių kolekcijų ir kitų vietų.

Skyrių įkūrė ir jam daug metų vadovavo VU GMF Botanikos ir genetikos katedros vyr. mokslo darbuotoja dr. Danutė Dainauskaitė. Ją botanikos sodo direktorius dr. E. Navys pasikvietė iš Botanikos sodo Kaune. Daugiau kaip penkiasdešimt metų sode (Vingyje ir Kairėnuose) dirbo gėlininkė Eugenija Moroz.

1992

Ekspedicija į Tolimuosius Rytus, parvežta 180-200 pavadinimų augalų sėklų. Išleistas „Index Plantarum 1991“, kuris išsiųstas į 132 BS. Baigtas statyti ir perduotas GEN skyriui 63m² šiltnamis DEN skyriuje, pastatytas 41 m² šiltnamis prie administracinio pastato. Įsisavinta žemė, užsodintas ir aptvertas naujas 0,7 ha medelynas. Pradėtos skiepyti įvairios augalų formos (T. Kuisys).

AUGA LIEPOS ČIA
 GALINGOS -
 ŠAKNYS STOROS,
 ŠAKOS ILGOS -
 KAI GELSVUS ŽIEDUS
 SUKRAUS -
 KAS SODINO -
 GAUS MEDAUS !

P
A
V
A
S
A
R
I
S

SYPT VYPT
 VAI GRAŽŪS ŽMOGUS -
 DARBO NUSITVĖRES -
 JIS DAUG GRAŽESNIŠ
 IR UŽ MIŠKO ŽVĖRĖI -
 AKYS IŠVERSTOS
 PLAUKAI PASIŠIAUŠĖ,
 /PAVASARIO VĖJAS
 PAKAUŠI, JAM ŠIAUŠIA !

O DRAPANĖLIU,
 KOKS GRAŽUMĖLIS
 I "MADU, DIENA,"
 VISI KAIP VIENAS :
 PASLEPIA BIUSTA,
 SMAUGTA, AR PŪSTA,
 O KREIVU, KOJU,
 IEŠKOK NIEŠKOJĖS -
 - NĖR ?
 - NĖR !

ŠILTNAMIAI

ŠILTNAMĖLIAI

N-TAGIS DENDROLOGŲ

I-AGIS GENETIKŲ

'92

EKSPEDICIJA Į RUSIJOS TOLIMUOSIUS RYTUS IR KURILŲ SALAS

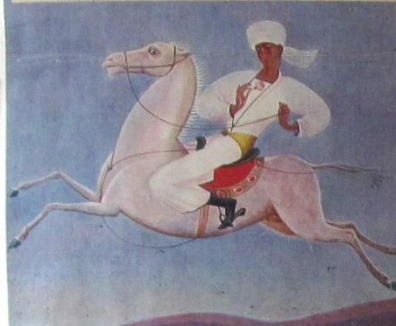
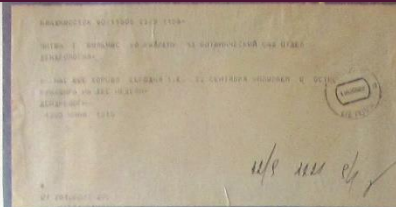
VIESPŪTIS „MAGNOLIDA“

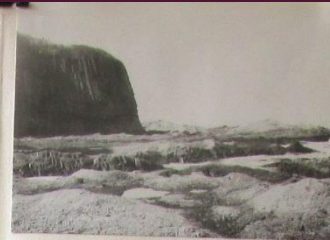
MENDELEJEVO VILK.

KURILŲ ASPALTAS

TRYS MOTERIŠKOS IR DU VYRAI
 NUKAKO Į SALAS KURILŲ,
 PAŽIŪRĖKIT, KA, REGĖJO -
 AR TEN GRŪSTIS JIEMS VERTĖJO -
 GAL JAPONIJA, JIE MATĖ ?
 SPRESKIT PAGAL VAIZDĄ, BAIYS -
 PALEIDO PINIGUS ANT VEJO -
 BET VISIEM SAKO, KAD VERTĖJO -
 O DAGERINIŲ UPO
 PARVILKO, Į KAMUS BAMBUKA
 KAI PRADĖS AUGTI BAMBUKIEČIAI
 TŲ BLOGIAU BŪS KAIP SU KIEČIAIS -
 SUGADINSIM INVENTŪRIL,
 NES BAMBUKO KŪJAI STORI.
 BE TO, AUGA LABAI GREIT,
 NEGALESIM PRAITI
 Į BŪDELĖ, KAI REIKS EIT !
 ŠIČ TRANSIT GLORIA MUNDI -
 KAS ISVERTUS REIŠKA: „KAIP PATIRLOSI -
 TAIP IŠSIMIEGOSI“
 NEIMVĖTĖ DALYKO VIENO -
 TAI JAPONISKIŲJŲ, GENŲ -
 O GENETIKAS VAŽIAVO -
 NEATLIKŲ DARBO SAVO !
 TERRA EST ROTUNDA
 KA, TACAI, DARYZ GERAI !

MYS „STOLBČATYJ“

BAMBUKAS

„BURBULINKAI“, VĖSIOTOJA

KA, DARĖN, DARĖN GERAI

VOV
92

JAPONIDA

1. Mažoje kajutej
Pastikous guliu,
Mažoje kajutej
Jegus neturiu.

② Oi, gi kam reikejo
Trenkis taip toli
Oi, Ochotro jūra,
Kokia tu žiauri

3. Mūs šilute tyso
Visai be garus,
O mes nim gulim
Irgi be jėgus.

4. Bangos kaip kalneliai
Ritas vis smorgiai
Ir šis mūs laiveli
Blaito vis labiai

5. Kalnus an praėjau,
Nper išplaukiau,
Tik Ochotro jūroj,
Parlika tapau

12. Oi šis nuplauus
Vėjais ir lietuis,
Bangos lyg kalneliai
Kreia mus vėnus.

6. Kas mums ir šis neklys
Ir ir šis neklys,
Jei mes nim remnim
Toli nuo namų.

7. daivo restoranas
Taisp toli toli,
Bet patikt ir kovos
Mekaisp nepali.

8. Ten žuvis „nabagė“,
Pestiptas meniu,
Penkis padavėjus
dys būrup rykėlus

9. Ir mū tiek
An šilumėliau
Truimais ar dromi,
Barq aplankyčiau,
Bet nebegalū

10. Ta Ochotro jūra
Būtinai įdomi,
Kiek ty korsoikovų
Nuprast nepali.

11. Nūtinam! prieki
Nūtinam atgal
O kuris ly naktos
Telota vis labiau

13. Oi nerek mums širdis,
Telimys ryktis,
Lūnkēt i kairėnus
Būt vėnus kankū.

Kaštyvas

Audrius
Tomar

Irena
Vitalija
Rita

1992

Kunai,
T. Rytai

Vilniaus Universiteto Botanikos sodo dendrologai 1992 metų rugsėjo-spalio mėnesį surengė ekspediciją į egzotiškos gamtos ir augalų bei sovietinės realybės kraštą - Tolimuosius Rytus.

Šios kelionės tikslas buvo pažinti Tolimųjų Rytų geografinio regione natūralią augaliją, jos sumedėjusių augalų sistematinę įvairumą ir kintamumą (žemynę, salų), surinkti sėklų, auginių, savaiminukų.

Kaip rašo D.P.Verobjov(1) ir kt. šaltiniuose Tolimųjų Rytų teritorijoje (Primerės ir Chabarevsko kraštuose, Amūro, Sachalino, Magadano ir Kamčiatkos srityse) randama Cormebionta- 3.200 aukštesnųjų augalų rūšių. Medžių - 144 rūšys, krūmų-224 r., sumedėjusių vijoklių ir lianų - 26 r., krūmokšnių -57r., puskrūmių - 23r., Viso sumedėjusių augalų 474 rūšys.Iš jų spygliuočių - 30 rūšių, lapuočių 444 rūšys.

Tik Tolimuose Rytuose sutinkama 34 genčių augalų: Microbiota, Sasa, Magnolia, Schizandra, Deutzia, Hydrangea, Schizophragma, Physocarpus, Micromelaes, Sieversia, Prinsepia, Maackia, Lespedeza, Pueraria, Phellodendron, Skimmia, Daphniphyllum, Toxicodendron, Celastrus, Parthenocissus, Actinidia, Echinopanax, Acanthopanax, Bryanthus, Eleutherococcus, Kalopanax, Aralia, Botrychium, Botrychium, Menziesia, Bryanthus, Arctericia, Eubotryoides, Gaultheria, Weigela.

Vienas iš turtingiausių augalų rūšių gausa ir įvairovė - Primerės kraštas, o ypač pietinė dalis. Tai lėmė klimato sąlygos ir geologinė klaste praeitis. Nuo kreidos periode fлерos raidos netrikdė nei ledynų antslinkimai, nei jūros transgresijos, nei kalnadaros procesai. Išsilaukė sena terciare flora plačiai paplitusi Azijos Rytuose (Korėja, Š.R.Kinija, Japonija). Primerės krašte vyrauja musoninis vidutinių platumų klimatas. Sausio mėnesio vid. temperatūra nuė -12° C iki -27° C, liepos 14-21° C. Kritulių per metus iškrenta 600 - 900 mm. Dirvožemiai rudieji miškų, jauriniai, aliuviniai. Didesnėje krašto dalyje Sichote Alii nei kalnai. Žiemą čia pučia šalti sausi vėjai, mažai sniego. Primerėje randama 113 medžių rūšių, krūmų -149, krūmokšnių -16, puskrūmių -25, sumedėjusių vijoklių ir lianų -19 rūšių. (1)

Mūsų ekspedicija pirmiausia nukeliavo į pietrytinę Primerės dalį, Partizansko rajono Anisimovkos (Kangano) kalno mišką prie upelio "Kliuč Smelnyj". Šiame žemutiniam drėgnokame miške ir sausuoje akmenetuose abipus upelio kalnų šlaituose surinkome 34 rūšių, 41 sėklų pavyzdžius.

Radome darančių Abies, Acer (3)rūšių, Fraxinus (2), Euonymus (3), Ribes (2), Taxus ir kt. Miške aptikome tokią vietų kur labai gausu savaiminukų. Viename iš jų, gal 2m² plote rasta: Abies, Acer (2) rūšių, Actinidia, Aralia, Euonymus, Eleutherococcus, Kalopanax, Padus, Picea, Pinus, Rhododendron, Syringa, Taxus, Schizandra savaiminukų augančių po dideliais, bet retokais medžiais tarp samšų kartu su žemaūgiais paparčiais Šioje vietoje surinkta 19 rūšių savaiminukų. Kai kurie autoriai teigia, kad tokiuose Primerės miškuose ir mažoje aikštelėje galima priskaičiuoti iki 40 rūšių sumedėjusių augalų.

Miškas čia labai nevienalytis. Maršruto pradžioje, upelio slėnyje būdingi lapuočiai: daug uoslių, amūrinio kamštenio, mandžiūrinės liepos, lazdynų ir laisvuogių juodųjų, dygliakrūmių skėstašakių, aralių, akantopanaxų, matosi gžuelų, ryškiu purpuru nusidažiusių įvairių rūšių klevų bei ožekšnių, gausu vijoklių: citrinvyšių, vynyvių, aktinidijų. Daug įvairių krūmų- amūrinų alyvų, serbentų, jazminių, ievų, putinų ir kt.

Kylant į kalnus keitėsi ir miško medžių sudėtis. Gausėjo spygliuočių - kėnių, eglė, vis daugiau matėsi korėjinii pušų. Ši pušis laikoma vyraujančiu Primerės miškų spygliuočiu. Čia mus stebino ir kukmedžio medžių didumas. Upelio pakrantėse tarp akmenų augo metriniai Rhododendron mucronulatum krūmai. Daug kur buvo matyti medžių išvartų, senų puvančių šakų. Kalnuose pastebimas labiau išreikštas vertikalus zoniškumas. Kylant kalne akmenuetu šlaitu į viršų auga retokos augalų salelės, krūmų ir neaukštų medžių grupės. Radome Deutzia amurensis, Acer manschuricum ir A. pseudosieboldianum, Pinus koraiensis pavienių medžių ir šių vietų endemo Microbiota decussata salelių, greta augusių Sorbaria pallasi krūmų Vidurinėje šlaito dalyje gausėja Pinus koraiensis guetų, kurie pereina į ištisą medyną. Kur daugiau aukštų medžių, ten veši ir gausybė vijoklių: Actinidia kolomikta, Schizandra chinensis. Pažvelgus iš aukščiau į gretimų kalnų šlaitus matyti spygliuotynai, kuriuose išsiskiria klevai, šermukšnių geltonos ir oranžinės uogos, beržai ir maumedžiai. Šiaurinės sopus viršūnėse auga Pinus pusila, pietiniuose šlaituose endemas Microbiota decussata. Viename iš šiaurinių šlaitų radome ir Echinopanax elatum atžalų.

Kelionę tęsėme piečiausioje Kurilų saloje - Kunašyre.Šiaurinių Kurilų salų augmenija artima Kamčiatkai, o pietinių ir dalinai vidurinių salų - Japonijos augmenijai. Vyrauja mišrus miškai (spygliuočių ir lapuočių su gausia bambuko danga. Rūšinė medžių ir krūmų sudėtis labai įvairi. Čia daug pietinių-rūšių: Magnolia obovata, Eubotryoides grayana(=Leucocoe grayana), Skimmia repens, Ilex rugosa, Rhus trichocarpum, miškuose gausybė

vijoklių ir lianų: *Actinidia* (3) rūšių, *Vitis*, *Celastrus*, *Hydrangea petiolaris*, *Schizophragma hydrangeoides*. Vietomis gausu *Pinus pumila*.

Kurilų salose (Rusijos teritorijoje) randama 169 rūšių sumedėjusių augalų. Medžių - 49, krūmų - 84, puskrūmių - 6, krūmokšnių - 14, vijoklių ir lianų - 11, bambukų - 5 rūšys. Gluosniųjų šeimos atstovų net 28 rūšys. (1)

Kunašyro saloje klimatinės sąlygos augalams švelnesnės nei Žemynne. Vyrauja vidutinis musoninis klimatas su drėgnomis žiemomis, dažniais rūkiais vasarą. Vidutinė temperatūra vasario mėnesį -6°C , rugpjūčio mėnesį $+17^{\circ}\text{C}$. Sala iš šiaurės į pietus nusitęsusi 123 kilometrus, jos plotis 5-35 kilometrai. Nuo Južno Kurilsko (Furukamapu) keliavome į šiaurinę salos dalį Ramiojo vandenyno pakrante apie penktą kilometrų. Čia, ant uolų, surinkome *Juniperus sargentii* sėklų ir auginių, radome darančių *Hydrangea petiolaris* ir dar kitų 5 rūšių augalų.

Toliau keliavome į pietinę salos dalį iki Golovnino (Imari) ugnikalnio kraterio esančio prie 2-jų ežerų. Griūčių iš draustinio, pakilome į Mendelejevo (Simanobori) vulkaną viršūnę pro sieres fumarolių šlaitus apaugusius *Pinus pumila* su *Eupetrum kurilense*, *Gaultheria miqueliana*, *Ledum macrophyllum*, *Vaccinium praestans*. Vulkaną viršūnėje radome *Rhododendron aureum* sėklų. Daugiausiai sėklų surinkame Ochetske jūros pakrantės miškuose nuo upelio "Rušėj Kislyj" iki uolų "Stolbčatij mys". Šio upelio šlaituose vešlus, mišrus miškas. Išskirčiau *Magnolia obovata*, *Skimmia repens*, *Ilex rugosa*, *Padus ssierii*, daug ir didelių *Taxus cuspidata*, *Abies sachalinensis* su lianomis: *Toxicodendron orientale*, *Hydrangea petiolaris*, *Schizophragma hydrangeoides*. Saloje surinkome 47 rūšių, 67 sėklų pavyzdžius ir 10 rūšių savaiminukų.

Trečioji ekspedicijos aplankyta vietovė - Chasano rajonas, pietinėje Primorės dalyje nuo Riazanovkos kaimo Japonijos jūros pakrante apie 15 kilometrų į pietus netoli nuo Korėjos ir Kinijos sienos.

Šioje vietovėje vyrauja ažuolynai su *Quercus mongolica* ir *Q. dentata*. Pomiškyje daug kur matyti *Lespedeza bicolor*. Ant jūros pakrantės uolų radome *Rhododendron mucronulatum* ir *R. schlippenbachii*, *Weigela praecox*. Slėniuose *Alnus japonica* medynai su *Miscanthus pomiškiu*.

Vladivostoke botanikos sode ir jo apylinkių miškuose mūsų kuprinės pasipildė 20 rūšių 38 pavyzdžių sėklėmis ir 20-čia augalų rūšių savaiminukų.

Griūčius į Lietuvą nuo spalio 20 dienos prasidėjo šalnis, todėl visus parvežtus savaiminukus teko prikasti Žemėje neapšildomame

šiltnamyje, kur jie sėkmingai peržiemojo po eglėlių šakų nestora dangą. Tarp pat, į dėžutes pasėjome *Acer* (9) rūšių, *Aralia*, *Crataegus* (2), *Euonymus* (5), *Lonicera* (2), *Magnolia* (2), *Malus*, *Micromelaes*, *Phellodendron* (2), *Quercus* (3), *Ribes* (2), *Skimmia*, *Sorbus* (3), *Taxus*, *Vitis* ir kai kurios kitos sėklų pavyzdžius. Gaila, tačiau šių augalų sėklos labiausiai nukentėjo žiemos metu nuo nenustatytos rūšies graužikų. Negelbėjo net nuodai pelėms. Nemažą dalį sėklų radome išlukštentų (ypač kvapių), sumaišytų, perneštų į kitas šiltnamio vietas. *Juglans mandshurica*, *Pinus koraiensis*, *P. pumila*, *Quercus* ir kt. sėklų pavyzdžiai buvo supilti į polietileno maišlius su durpėmis ir žiemėje atvirame balkone. Šių augalų sėklos po sėjos lauke dygo gana gerai. 109 sėklų pavyzdžiai (tarp jų ir kai kurių šolinių augalų) pasėti į medelyno lysves, lengvoje priemolio žemėje pagerintoje durpėmis. Išabatinį šiltnamį "Tulpė", kovo mėnesį, pasėtos *Rhododendron mucronulatum*, *R. schlippenbachii*, *Menziesia pentandra*, *Eupetrum kurilense* ir kt., daugiausiai *Ericaceae* š. augalų sėklos, į kimininės durpės mišinį.

Labai daigios *Abies nephrolepis*, *Acer barbinerve*, *Aralia elata*, *Clematis*, *Fraxinus rhynchophylla*, *Menziesia pentandra*, *Pinus koraiensis*, *P. pumila*, *Rhododendron mucronulatum*, *Sorbus amurensis*, *Tripteridium regelii*, *Weigela middendorffiana* augalų sėklos. Pavieniai daigeliai sudygo *Juniperus sargentii*, *Taxus cuspidata*, *Picea ajanensis*. Apibendrinti visų parvežtų sėklų daigumą ir dyginą sunkoka dėl dviejų priežasčių. Tai jau minėti graužikai ir stipriasis liūtis, kuri nuplovė medelyno lysvių žemės paviršių ir dalis sėklų, ypač smulkesnių, žuvo.

Savaiminukai buvo pasodinti 1993-ųjų metų pavasarį į daigyno lysves lauke, lengvoje priemolio žemėje su durpių priemaiša. Jie pasodinti grupėmis, pagal surinkimo vietas. Neprigijo tik *Microbiota deussata* daigai. Ypač gerai augo *Acer*, *Aralia*, *Kalopanax*, *Sorbaria*, sušalė pirmieji *Echinopanax elatum* lapai. O *Pueraria hirsuta* išaugino net iki 2m ilgio ūglius. Be 1993/1994 metų žiemos žuvo tik *Pueraria hirsuta* ir labai silpnai *Abies*, *Rhododendron aureum* savaiminukai. Iš sėjinukų nukentėjo pirmamečiai *Lespedeza bicolor* daigai, nušalo stiebų antžeminė dalis, tačiau augalai atžėlė. Dalis sėjinukų žuvo po 1994 metų vasaros nuo užsitęsusių sausresnių didelių karščių. Ypač jautrus augalai parvežti iš Kunašyro salos.

Nežiūrint į kai kuriuos sunkumus ši ekspedicija buvo labai sėkminga ir vaisinga. Per mėnesį laike nukeliavta į labai skirtingas, įdomias žemines ir gausias retais augalais Tolimųjų Rytų krašte vietas. Surinkta 106 rūšių, 156 pavyzdžių sumedėjusių augalų sėklų, parvežta apie 40 rūšių savaiminukų, surinktas nedidelis herbaras. Šiuo metu mūsų kolekcijoje auga ir 90 rūšių augalai surinkti ekspedicijoje.

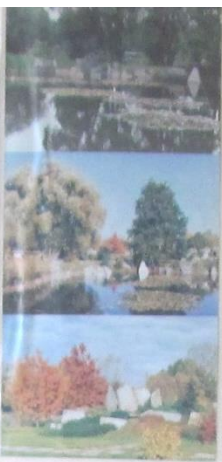
PIRMĄ KARTĄ DALYVAVOME NAUJAMEČIŲ KOMPOZICIJŲ PARODOJE LITEXPO RŪMUOSE

1993

5
94

Wieloletnia pracownica Łódzkiego Uniwersytetu w 1971 r. w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1972-1973 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1974-1975 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1976-1977 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1978-1979 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1980-1981 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1982-1983 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1984-1985 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1986-1987 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1988-1989 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1990-1991 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1992-1993 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1994-1995 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1996-1997 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1998-1999 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2000-2001 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2002-2003 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2004-2005 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2006-2007 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2008-2009 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2010-2011 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2012-2013 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2014-2015 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2016-2017 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2018-2019 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2020-2021 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2022-2023 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2024-2025 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego.

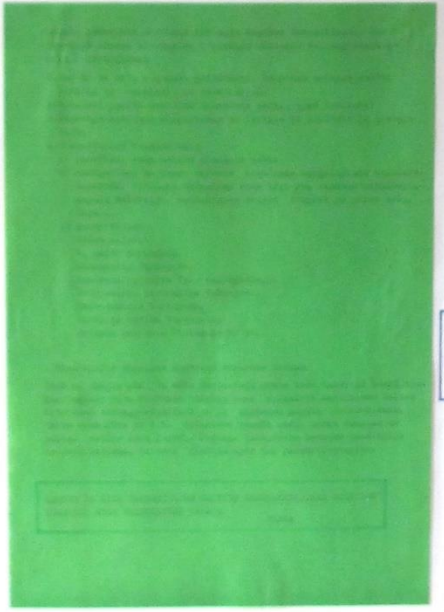

OGRÓD BOTANICZNY W ŁÓDZI

94-303 Łódź
ul. Krzemieniecka 36/38
telefon 33-92-30

LENKIYA 1993

**DANUTĖ, GINTARĖLĖ,
REGINAVIDA, EVALDAS,
VITALIJA, TOMAS, IRENA,
EDVARDAS,
AURILIUS**

Wieloletnia pracownica Łódzkiego Uniwersytetu w 1971 r. w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1972-1973 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1974-1975 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1976-1977 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1978-1979 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1980-1981 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1982-1983 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1984-1985 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1986-1987 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1988-1989 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1990-1991 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1992-1993 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1994-1995 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1996-1997 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 1998-1999 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2000-2001 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2002-2003 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2004-2005 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2006-2007 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2008-2009 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2010-2011 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2012-2013 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2014-2015 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2016-2017 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2018-2019 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2020-2021 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2022-2023 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego, w latach 2024-2025 w Instytucie Botaniki Uniwersyteckiego.

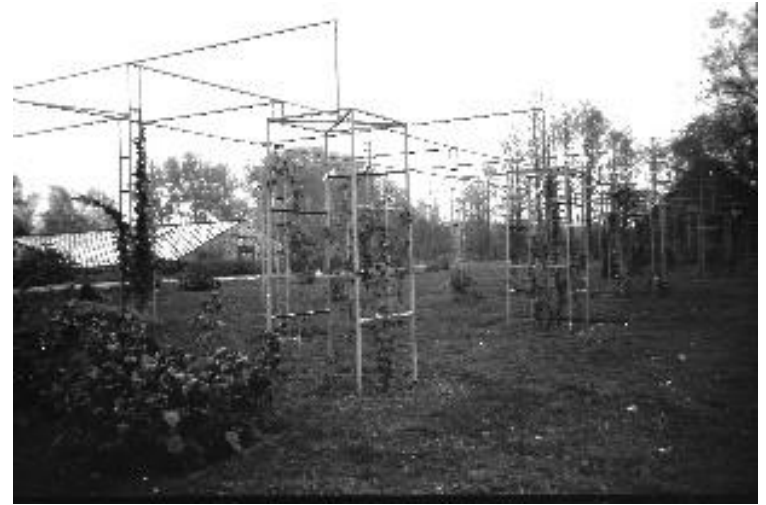

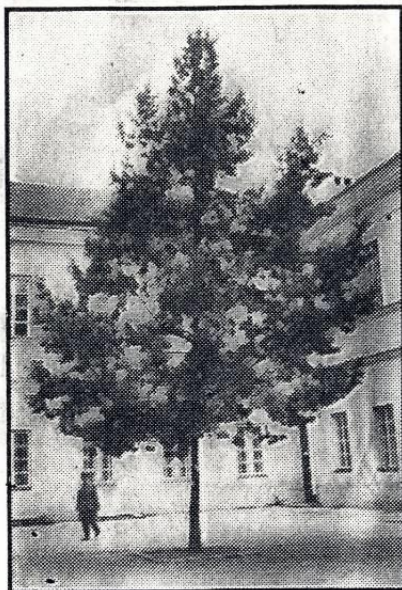
1993

Buvo pasodinti pirmieji augalai į parko rožių ekspozicinį plotą -24 veislės, 115 vnt. Įrengtas takas ir gazonas -1/3 parko rožių ekspozicijos ploto. Įrengtas šildymas šiltnamyje prie pastato.

Ažuolas Simono Daukanto kiemelyje

Švenčiant Vilniaus universiteto įkūrimo 400-ąsias metines, 1979 metais universiteto Simono Daukanto kiemelyje buvo iškilmingai pasodintas ažuoliukas. Jį dėstytojai ir studentai atvežė iš mūsų pirmojo lietuviškai rašiusio Lietuvos istoriko ir rašytojo S. Daukanto (1793-1864) gimtųjų Skuodo raju-

**Skaitytojų
laiškai**

no Kalvių kaimo apylinkių. Iš šio tolimojo Žemaitijos kampelio jaunuolis pėsčias atkeliavo į Vilnių mokslų semtis...

Deja, netrukus vieną dieną kažkoks niekdarys nulaužė šio ažuoliuko viršūnę. Universiteto pasiuntiniai vėl nuvyko į šio žymaus Lietuvos žmogaus gimtinę. Iš ten atgabeno dar vieną ažuoliuką. Jį ir pasodino sužaloto vietoje. O sužalotąjį persodino į kitą - vieno iš lietuvių raštijos kūrėjo

Konstantino Sirvydo (1579-1631) - kiemelį. Dėstytojai, studentai ir kiti darbuotojai vieną ir kitą ažuoliukus kruopščiai prižiūrėjo.

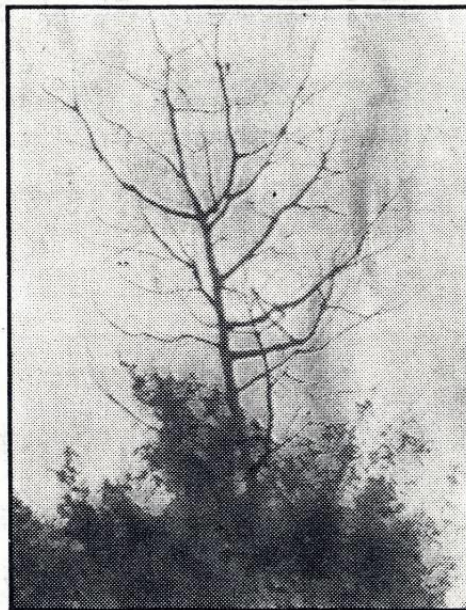
S. Daukanto kiemelyje augantis memorialinis ažuoliukas dabar iškeruoja jau beveik į tikrą ažuolą ir susilygino su dviaukščių kiemelio pastatų stogų viršūnėmis! (žr.

nuotr.). Niekas nepasakys, kad S. Sirvydo kiemelyje augančiam ažuolui buvo nulaužta viršūnė (ataugo kita), o jis pats plačiai išsišakojo, pasidarė nedaug mažesnis už savo antrininką!

Tik todėl, kad abu šiuos ažuolus pasodinę prižiūrėjo ir saugojo darbuotojai žmonės, medžiai suvešėjo ir šiandieną puošia senojo universiteto rūmus.

Tais pačiais 1979 metais universiteto jubiliejus buvo įamžintas ir Kairėnų botanikos sode. Gamtos mylėtojai čia pasodino 400 ažuolų parką - pasodino tiek medelių, kiek metų turėjo universitetas. Tikėtasi sulaukti, jog čia sūlupos didelis gražiai suplanuotas ir darbuotojų žmonių prižiūrimas didelis memorialinis parkas. Deja, deja... Praėjus 14 metų nebeliko nė pusės sodintų ažuoliukų... Nematyti čia žmogaus rūpesčio pėdsakų. Greta savaimė, tik su gamtos pagalba išsilaikiusių ir gražiai augančių ažuolų nemaža

Liūdnas Kairėnų ažuoliukų likimas

Ažuolas Kairėnų botanikos sode

skurstančių, riogsančių nulaužtomis viršūnėmis, šakomis, išdžiūvusiu... (žr. nuotr.). Čia iš nudžiūvusių medžių šaknų gamtai padedant į viršų stiebiasi atžalos.

Memorialinio universiteto ažuolų parko Kairėnų botanikos sode likimas primena: neužtenka medelį pasodinti, reikia jį ir darbuotojai prižiūrėti, kol jis užaugs dideliu medžiu.

Jubiliejinis universiteto parkas Kairėnuose laukia nuoširdžios darbuotojų žmonių priežiūros!

**Eugenijus
Danilevičius**

Po to,
kai rašėme

Ar tikrai ažuolams Kairėnų botanikos sode taip jau liūdna?

Didžiai gerbiamas pone Redaktoriau,

Jūsų laikraštyje "Tėviškės gamta" š. m. spalio mėn. 10 (52) numeryje buvo išspausdintas skaitytojo Eugenijaus Danilevičiaus laiškas - straipsnis "Liūdnas Kairėnų ažuoliukų likimas". Jame buvo aprašytas ažuolų, pasodintų Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejaus proga Kairėnų botanikos sode, likimas. Šis labai neobjektyvus straipsnis ižeidė mus, sodo darbuotojus. Todėl prašyčiau tame pat Jūsų laikraščio skyrelyje išspausdinti ir mano pridėdamą laišką, kurį aš norėčiau pavadinti "Ar tikrai ažuolams Kairėnų botanikos sode liūdna?" Tikiuosi, kad Jūs siekiate leisti objektyvų laikraštį, kuris atspindėtų įvairias nuomones tuo ar kitu klausimu, ir patenkinsite šį mano prašymą.

1993 m.

Su pagarba A. Skridaila

VU botanikos sodo dendrologijos skyriaus vedėjas

Pirmiausia norėtusi laiško autoriaus paklausti, ar jis dalyvavo toje istorinėje talkoje, kai buvo sodinami minėtieji 400 ažuolų? Jeigu taip, tai jis turėtų atsiminti, kur juos sodino ir kaip tie medeliai atrodė. Nenorėčiau sumenkinti tada dirbusių žmonių darbo ir gerų norų, tačiau ažuolas - reiklus medis ir ne taip lengvai persodinamas iš vienos vietos į kitą. Tuo labiau sunku medeliams buvo augti, pakliuvus kažin ar ne į pačią aukščiausią Vilniaus apylinkių vietą, iš kurios atsiveria kelių dešimčių kilometrų panorama, visų keturių vėjų gairinamą išstisus metus. Ne veltui miškininkai sako, jog "ažuolas mėgsta kailinius, o kepurės - ne". Akivaizdžiai tuo galima įsitikinti pasižiūrėjus į Kairėnų senjojo parko pašonėje augančius tris ažuolus: pasodintus tuo metu kaip ir minėtame kiemelyje iš to pačio S. Daukanto tėviškės. Ir dabar vos ne po dešimtį metrų siekia kiekvienas.

Įdomu, ar galima kaltinti sodo darbuotojus dėl ažuoliukams sodinti vietos parinkimo, jei jie nedalyvavo kuriant botanikos sodo Kairėnų projektą, o tik įgyvendina jį? Gal jie

kalti, kad sodas vos ne dvidešimt metų negavo lėšų apsitverti savo teritoriją ir stirmos bei briedžiai atklydę iš aplinkinių miškų ragais nutrindavo vos ne kiekvieną naujai pasodintą medelį. Nepadėdavo nei kuolai, kuriuos ne vieną kartą teko keisti, nei baidančios juostos. Jei laiško autorius įdėmiai apžiūrino tuos jubiliejinius medžius, tai dar šiandien galėjo pamatyti gilius briedžio ragų paliktas žaizdų žymes, nors ir baigiančias užgyti. Na, o "ant linkstančio medžio visi lipa" - geresnio pasakymo čia nė nesugalvos: 1986 m., be viso to, šiuos medžius užpuolė dar ir daugybė straubliukų (vabzdžių) ir pradėjo graužti jų lapus taip, kad per porą dieną kai kurių medelių tik plikos šakos styroti liko. Taigi gamta medelius ne vien tik globojo, kaip teigia minėto laiško autorius. Ačiū nuometinio Vilniaus apželdinimo tresto augalų apsaugos specialistams, kurie norėjo išgelbėti medelius - nupurškė juos chemikalais. Visų šių negandų, o kartais ir blogo žmogaus žalojimų, medeliai tikrai ne visi išgyveno. Bet likusieji 1990 m. sustiprėjo ir gerokai tūtelėjo, nedaugelis iš jų dabar prasčiau atrodo už tuos "etaloninius" S.

Daukanto kieme. Štai todėl ir suabejojau, ar dalyvavo toje talkoje laiško autorius, nes, matyt, sumaišė šiuos jubiliejinius ažuolus su kitais greta augančiais. Tarp pastarųjų, sodintų 1986-1987 metais, tikrai yra medelių sausomis viršūnėmis, nes ir jų neaplenkė jau minėtos negandos. Tik jų čia pasodinta, be tų 400, dar 1200 (jei kas netiki, gali pasikviesti). Buvo papildytos tuščios vietos ir tarp senųjų ažuolų. Ir ne vien ažuolai sodinti visame dendrariume. Dar pasodinta 1400 klevų, 600 uosių, 400 beržų, 600 liepų - tai vien masyvuose. Be jų, dar keletas tūkstančių vienetų, daugiau kaip tūkstantis pavadinimų augalų auginami dendroparke ir kolekcinuose sklypuose. Ir didesnė šių augalų dalis pasodinta botanikos sodo darbuotojų, nes nuo didžiulių socialistinių tarpžinybinių ir panašių talkų teko atsiskaityti: labai jau prastai buvo sodinta, ir po jų dalį augalų reikėdavo sodinti iš naujo - be meilės sodindavo kai kurie "dalyviai". (Teneišižeidžia nuosirdžiai mums padėję žmonės - tai ne apie juos.) Tiesiogiai dendroparką prižiūri ir kuria Dendrologijos skyrius. Bet didesniuose darbuose padeda visi sodo dar-

buotojai. Aišku, didžiuliam 90 ha plote nėra idealių vejų, kur ten iki jų, kai pagrindinis mechanizmas - arklis, o irankiai - kastuvai ir dalgis. Net ir šienavimą kartais reikia patikėti pašaliniais žmonėmis už tai atiduodant nupjautą žolę, nes nedaug darbininkų tesusigundo ateiti dirbti už pensijos didumo algą, beje, ir tų pačių skaičius griežtai ribojamas sodo finansinių galimybių.

1976 m. daug valdininkų pasirašė dėl plano kurti sodą. Pasirašė ir užmiršo. Dabar skaitant juos galva svaigsta: per trejus metus turėjo būti pastatyti didžiuliai šiltnamiai, oranžerija, 600 langų dujomis šildomų inspektų (!) ir t. t. Deja, jau 1976 m. dalis tų pačių žmonių labai nenoriai sutiko skirti pinigų jau minėtiems medeliams pirkti, dalį jų teko, susidarys palankesnis mikroklimatas ir lepesniems augalams ir Kairėnuose, tikime tuo, bus puikus botanikos sodas. Gal pagerės sodo finansinė padėtis, ateis ir naujų žmonių, kurie norės toliau kurti sodą. Tik skaudu, kad minėto laiško autorius vos kelis kartus per dvidešimt metų atvykęs į sodą ir gerokai primiršęs, kas, kur ir ką sodino, imasi vertinti dirbančius čia kiekvieną dieną žmones.

A. SKRIDAILA

Redakcijos žodis:

Gerbiamas p. A. Skridaila, be reikalo suabejojote redakcijos objektyvumu. Dėkodami Jums už išsamų atsakymą į Eug. Danilevičiaus informaciją apie Kairėnų ažuoliukų likimą negalime nepastebėti bereikalingą Jūsų "skausmą" dėl to, kad autorius "...vos kelis kartus per dvidešimt metų atvykęs į sodą ir gerokai primiršęs, kas, kur ir ką sodino, imasi vertinti dirbančius čia kiekvieną dieną žmones". Prašome Jūsų dar kartą perskaityti Eug. Danilevičiaus rašinį ir Jūs nieko daugiau, be geranoriško pastebėjimo apie blogą biliejinių ažuoliukų auginimą ir priežiūrą, nerasite. Priminsime Jums žmonių išmintį, kuri panašiais atvejais byloja: "Vagies ir kepurė dega". Kita vertus, Jūs rašote, kad "Tiesiogiai dendroparką prižiūri ir kuria Dendrologijos skyrius". Vadinasi, Jūs, šio skyriaus vedėjas, atsakote už šiam sode augančių ažuoliukų ir kitų medelių priežiūrą. Patartume vietoj skausmingos reakcijos pagaltoti apie tai, kaip pasitelkti pašonėje esančius Vilniaus universiteto studentus, dėstytojus, pagaliau šitokį garbingą parką prižiūrint patriotinius jausmus parodytų daugelio visuomeninių bei politinių organizacijų. Ažuolų globėjų, Vilniaus gamtos apsaugos draugijos nariai.

Norime tikėti Jūsų kolektyvo darbštumu ir sumanumu ir po keleto metų (kaip Jūs rašote) išsvysti sustiprėjusius, iškerėjusius ažuoliukus, kitus Vilniaus universiteto Kairėnų botanikos sodo medelius. Sėkmės.

Redakcijos vadovybė

Tėviškės gamta. 1993 m.

1994: BOTANIKOS SODUI KAIRĒNUOSE JAU 20 METŪ

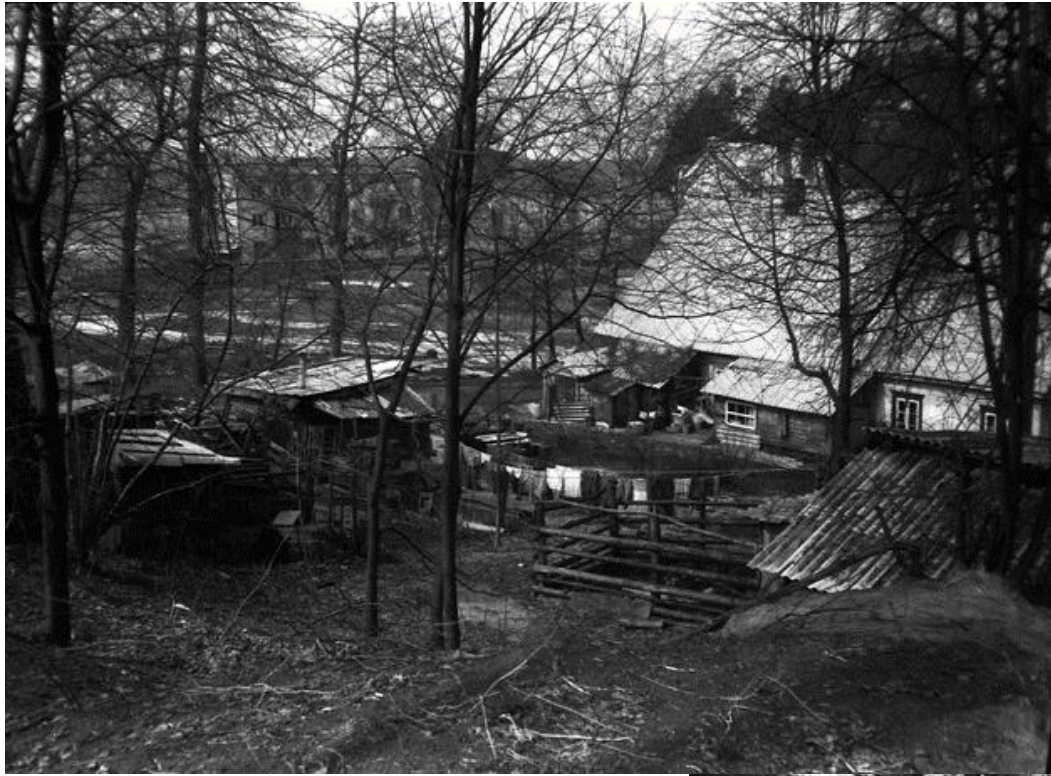
Ak! Jau pasibaigē ziemužēs dienas auksinēs,
Jr būrai vyzoti su fufaikom i laukus išqužėjo!
Kas miežiu, maiša,, kas medī, krūma, po pažastīm pasikišēs -
Visi išlalėjo pavasari, miela, pasveikint ...
Ak! Nēra kada i šonus dairytis ir švest jublieju,
Kai sūrus prakaitas per nugara, teška ...

Ištrauka, iš Donelaičio „Metu,“ i, kairėnu, kalba, išvertė W/

„IŠPLAUKĖ“ TVENKINYS

Pomologijos skyrius

Įkurtas 1975 m. Mokslinis vadovas doc. V. Raškauskas.
Skyriaus vedėjas E. Meidus.

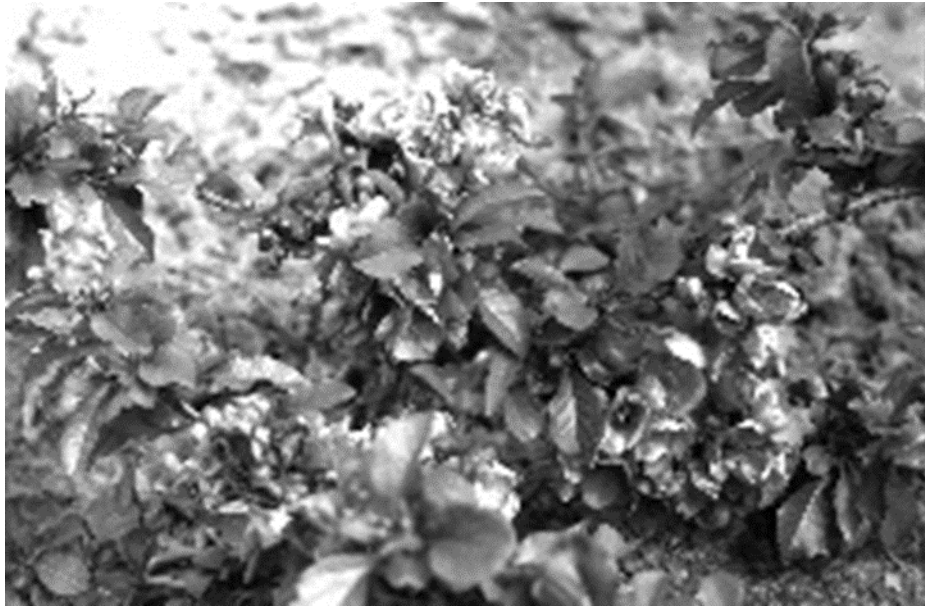
Svarbiausia skyriaus mokslinio darbo kryptis - uogi-
nių sodo kultūrų selekcija ir introdukcija. Dr. R. Ryliškis
yra sukūręs po keletą agrastų ir serbentų veislių, kurių tar-
pe yra rajonuotų.

Šiuo metu tiriami valgomojo sausmedžio, dygliuotojo
šaltalankio, ištvermingų žiemą vynuogių vaisiai, šių sodo kul-
tūrų agrotechnika ir derlingumas.

Sukauptas Ribes genties (agrastų ir serbentų) lauki-
nių rūšių ir kultūrinių veislių 400 taksonų genofondas.

Kuriama laukinių sumedėjusių augalų valgomais vai-
siais kolekcija bei perspektyvių Rytų Lietuvos regionui
obelų, kriaušių ir slyvų veislių ekspozicija.

Augalų genetikos skyrius

Įkurtas 1975 m. Mokslinis vadovas prof. V. Rančelis.
Skyriaus vedėja dr. L. Balčiūnienė.

Pagrindinės mokslinio darbo kryptys: augalų mutagenėzė, genetinis nestabilumas, imunogenetika, genetinės kolekcijos.

Skyriuje mutagenėzės pagalba yra gauta apie 200 miežių mutantų. Vykdomi jų biologijos tyrimai.

Skyriuje sukaupta apie 80 rūšių ir formų medinių ir žolinių augalų savaiminių mutantų ir apie 500 indukuotų mutantų kolekcija. Skyrius dalyvauja Respublikos ir FAO (Europos) kultūrinių augalų resursų apsaugos programoje, bendradarbiauja su Lietuvos žemdirbystės institutu.

Dendrologijos skyrius

Įkurtas 1976 m. Mokslinis vadovas doc. E. Navys.
Skyriaus vedėjas miško ūkio inž. A. Skridaila.

Svarbiausia mokslinio darbo kryptis - spygliuočių ir lapuočių medžių bei krūmų vegetatyvinio dauginimo bei auginimo technologijų tobulinimas.

Ekperimentus skyrius vykdo 500 m² ploto nešildomuose ir 22 m² ploto šildomuose šiltnamiuose bei 3 ha ploto medelyne.

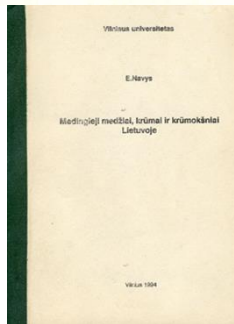
Skyrius kuria arboretumą, kurio plotas su senuoju parku ir miško parku yra 90 ha. Arboretume augalai grupuojami geografiniu principu (Rytų ir Vakarų Šiaurės Amerikos, Tolimųjų Rytų, Kinijos - Japonijos, Kaukazo, Sibiro ir Europos zonos).

Skyrius kasmet leidžia "Index seminum", renka sėklas mainams ir palaiko ryšius su 150 botanikos sodų ir arboretumų.

Ypač turtingos skyriuje sukauptos ir nuolat papildomos: Ericaceae šeimos, Clematis, Lonicera, Rosa, Syringa, Salix, Penstemon genčių augalų kolekcijos. Spygliuočių ir lapuočių dekoratyvių formų kolekcijoje yra 180 pavadinimų augalų.

Skyrius tyrinėja Rytų Lietuvoje auginamą introdu-

kuotąją dendroflorą ir dalyvauja kuriant Lietuvos sumedėjusių augalų kompiuterizuotą duomenų banką.

AUGALŲ PREKYVIETĖ

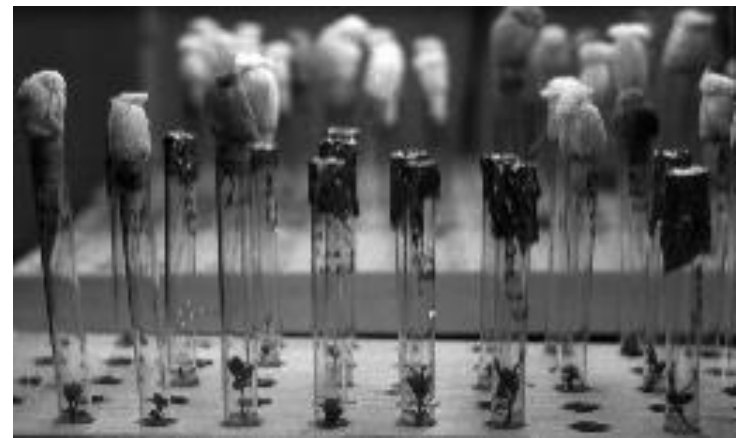
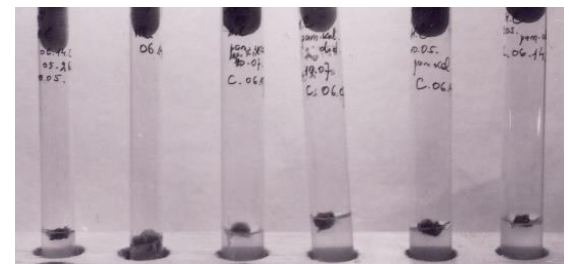
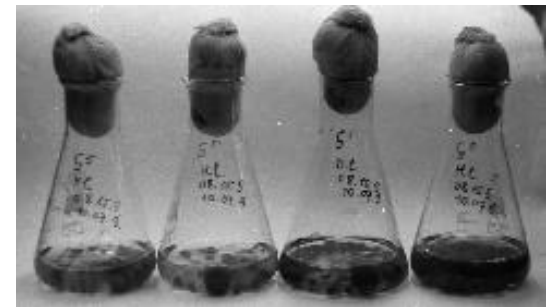

Augalų fiziologinių ir biocheminių tyrimų laboratorija

Įkurta 1991 m. Mokslinis vadovas prof. A. Glemža. Laboratorijos vedėja dr. R. Bandžiulienė.

Šios laboratorijos sudėtyje yra analitinė laboratorija ir izoliuotų audinių ir ląstelių kultūrų (biotechnologijos) laboratorija. Analitinėje laboratorijoje parengta šaltalankių aliejaus gamybos technologija. Kitoje laboratorijoje

įsisavinti devirusuotų medisteminių augalų auginimo ir dauginimo in vitro metodai ir pradėtos kurti svarbių Lietuvos ūkyje sumedėjusių augalų kultūrų mikrokloninio dauginimo technologijos (sukurtos "Titan" veislės šermukšnio, svarainių, apynių, juodųjų serbentų veislių "Stirniai" ir "Drūksiai"). Išaugintas bulvių, apynių, svarainių kaliusas.

Gėlininkystės skyrius

Įkurtas 1992 m. Vedėja dr. D. Dainauskaitė.

Pagrindinės mokslinių tyrimų kryptys:

-žolinių dekoratyvinių (lauko) augalų genofondo kaupimas, išsaugojimas, introdukcija ir aklimatizacija;

-kai kurių lauko gėlių biologinių, ekologinių, ūkinių ir dekoratyvinių savybių tyrimai.

Skyriaus kolekcijose sukaupta 1500 pavadinimų žoliniai dekoratyviniai (lauko) augalai (60 šeimų ir 235 genčių) Gausiausios rūšimis ir veislėmis (skliausteliuose nurodytas jų skaičius) šios augalų gentys: Paeonia (258), Tulipa (149), Iris (135), Phlox (90), Aster (80) ir kt.

Skyriuje kaupiamos ir saugojamos Lietuvos gėlių selekcininkų sukurti gėlių hibridai ir veislės.

ŪKIO SKYRIUS – KITŲ SKYRIŲ VEIKLOS GARANTAS

DALYVAUJAME MIESTE VYKSTANČIOSE SODINUKŲ MUGĖSE

PIKETAS PRIE SEIMO IR VYRIAUSYBĖS

PIKETAS PRIE SEIMO 1994.XI.

PETICIJA

DĖL UNIKALIŲ PASAULINĖS AUGALIJOS KOLEKCIJŲ IŠSAUGOJIMO VILNIAUS UNIVERSITETO BOTANIKOS SODE

Vilniaus universiteto Botanikos sode vertingusis naudingųjų augalų gamotondas buvo kaupiamas 220 metų. Sodas, kurio kolekcijoms išnykė reikiama rėmė, lanku, voverė, rusų okupaciniai režimai, daro paikas bei Lietuvos valdžios dūrisio. Sodu nesidomi ir jo neišremė apšėdas ir tebeapūšimas priėmus rango valdiniuku, aparatas, nors greičiau pasaujyje neliks jį neaplinkytos vietas.

Vilniaus universiteto ir Botanikos sodo pradymai šerti lašas be naudos stūrančių svarbių pastatų remiant, stichinės natūralios nusidubusios hidroterminios jėgoms, padarnių išvaidėmū, būtiniausiomis jėgymėre, techninių ir transporto priemonių įsigijimui, atmetami nenagrinėjus.

Botanikos sodas neturi parūšėvo nuatų apsauga, negali įsigyti tam reikalingų cheminių priemonių, daigynai patikti bei instaliuoti vandentiekio. Specialistų atlyginimai yra kelti kartais mažesni už įmonių įstaigų funkcionierių, jie netenkina pačių kukliausių fiziologinių poreikių ir žlugdo žmogaus moraliskai.

Garbausis Seime, Jis ekocolekciija p. Prezidento, Dūdžiui Gerb. p. Premjere, ponai Ministrail

Skauzdžiū šypvėdėmū dē Botanikos sodo dabarties ir susitipinę jo dabart, lūmė, kad mūsų nelūmės bus supūstas.

Dėja, jor ir tūlku bus nepasoma Botanikos sodo gyvybinių intēseu, vienbaisai pareidkiam:

1) Mes negaėsime pasitiki atsakingi už augalų gamotonda likimū - ta atsakomybę nerūsimame Lietuvi valdžioms ir juos kolektožiai įvardinsim;

2) Oficialiai kreipsimės į visus šalies švietimo ir kultūros organizacijas, į inteligentių su atžarčių mūromų deivuz: "Nė vieno bėdo mokslo ir kultūros žlugdytojams.

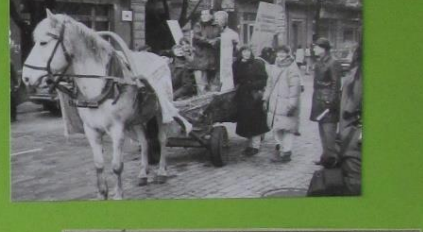
1994 m.

Mokslo šviesos siekiančių elgetų akcija sostinės aikštėse

Šiandien mūsų šalis... (Text describing the protest and the situation of the university garden.)

Mokslo šviesos siekiančių elgetų akcija sostinės aikštėse

Šiandien mūsų šalis... (Text describing the protest and the situation of the university garden.)

PETICIJA

DĖL UNIKALIŲ PASAULINĖS AUGALIJOS KOLEKCIJŲ IŠSAUGOJIMO VILNIAUS UNIVERSITETO BOTANIKOS SODE

Vilniaus universiteto Botanikos sode vertingusis naudingųjų augalų gamotondas buvo kaupiamas 220 metų. Sodas, kurio kolekcijoms išnykė reikiama rėmė, lanku, voverė, rusų okupaciniai režimai, daro paikas bei Lietuvos valdžios dūrisio. Sodu nesidomi ir jo neišremė apšėdas ir tebeapūšimas įvairaus rango valdiniuku, aparatas, nors greičiau pasaujyje neliks jį neaplinkytos vietas.

Vilniaus universiteto ir Botanikos sodo pradymai šerti lašas be naudos stūrančių svarbių pastatų remiant, stichinės natūralios nusidubusios hidroterminios jėgoms, padarnių išvaidėmū, būtiniausiomis jėgymėre, techninių ir transporto priemonių įsigijimui, atmetami nenagrinėjus.

Botanikos sodas neturi parūšėvo nuatų apsauga, negali įsigyti tam reikalingų cheminių priemonių, daigynai patikti bei instaliuoti vandentiekio. Specialistų atlyginimai yra kelti kartais mažesni už įmonių įstaigų funkcionierių, jie netenkina pačių kukliausių fiziologinių poreikių ir žlugdo žmogaus moraliskai.

Garbausis Seime, Jis ekocolekciija p. Prezidento, Dūdžiui Gerb. p. Premjere, ponai Ministrail

Skauzdžiū šypvėdėmū dē Botanikos sodo dabarties ir susitipinę jo dabart, lūmė, kad mūsų nelūmės bus supūstas.

Dėja, jor ir tūlku bus nepasoma Botanikos sodo gyvybinių intēseu, vienbaisai pareidkiam:

- 1) Mes negaėsime pasitiki atsakingi už augalų gamotonda likimū - ta atsakomybę nerūsimame Lietuvi valdžioms ir juos kolektožiai įvardinsim;
- 2) Oficialiai kreipsimės į visus šalies švietimo ir kultūros organizacijas, į inteligentių su atžarčių mūromų deivuz: "Nė vieno bėdo mokslo ir kultūros žlugdytojams.

LIETUVOS RYTAS
 1994 M. XI M. 11 D.

Skaitmeninis 211400
 ir 2114000
 211400, 2399, 21,200.

Uždarbis - pusantros dantų plombos per mėnesį

Rimantas ŠINKŪNAS

Zumalistų, pasiaukojus po elitinių vaidinimų įstatymų leidėjų, verslininkų slėpimus labai praveriant nusileisiant žemės ir... paskalbėti su mokslininkais. Irgi elitinis slėpimas, bet... kaip skiriasi jų gyvenimas nuo pirmųjų.

Lapkritio paskutinėmis dienomis nuvažiuojau į Vilniaus universiteto Kairėnų Botanikos sodą. Gal todėl, kad buvo niekam verta susurusi diena, gal kad po mokslininkų ir studentų pietų Vilniuje Kairėnų pastatų (išskyrus administracijos) atrodė iš tiesų nykiai. Daug nykių negu praėta vasara, kai įvairioms spąvomis ištyčio diėnai, raudonojo ir baltavo rožės. Net košta, jog šiame fone gali dirbti tokie entuziastai - gal net fanatikai - kaip sodo direktorius, daktaras Evaldas Navys, skaitęs vyr. mokslininką bendradarbę Laimą Bačiūnienę, dendrologijos skyriaus vedėjas, daktaras Andrius Skridaila ir kiti.

Sodo darbuotojų peticoje „Dėl unikalių pasaulinės augalijos lo-

lekčių išaugimo Vilniaus universiteto Botanikos sode“ rašoma: „Vilniaus universiteto Botanikos sode vertingiausias naudingųjų augalų genofondas buvo kaupiamas 220 metų. Sodas, kurio kolekcijoms išnykti nebūdo natūralių, vokiečių, rusų okupacijos režimai, dabar paliktas be Lietuvos valdžios dėmesio (...) Vilniaus universiteto Botanikos sodo prašymai skirti lėšas bei naudos stichinių avarijų pastatų remontui, stichinės nelaimės, nusilpusios hidrotechninių įrenginių, padarinių likvidavimui, būtiniausiems rengimams, techninių ir transporto priemonių įsigimui, atmetami nesaugingai“.

Seimo pirmininkas neseniai išstudijavo arabų feodalinio gyvenimo peripetijas. Prezidentas labai domėjosi sėruosiu gamyba Birų salyne, tai kas jėms, kad Botanikos sodas Kairėnuose pagyvenusiam arkliai (jam per dvidešimt) nėra iš ko nuopikėti pakinkti, kad auginti išsis gėlių, dekoratyvinių krūmų, naujų serbentų plantacijų. Moko Universiteto studentas. Tai kodėl toks žmogus gauna kelis kartus mažesnę atlyginimą? Kodėl tas pats p. E. Navys, agrarinii mokslų

Prezidentūra galeitų būti Kairė-

nuose. Kam Žemutinė piis? Ten nėra erdves, o mes turime 150 hektarų. Tada atiras lėšų ir senųjų pastatų remontui Kairėnuose.

Jukimas pro abarai? Tokiam aturdo fone - kai specializacijai atlyginimai verčia mokslininkus badymyrai, kai nėra už ką nuopikėti darbinii darbučių, negausiems darbuotojams, ypač negaliai atrodo mūsų vaidininkai.

įdomu, už ką geru žodžiu mini žmones valdžią? Ar ne už tai, jog tarpukaryje niūriose kabinose stas mokyklais, mokoje genus atlyginimus mokytajams? Idealius valdžios nebūna, tačiau nepaikiame tos valdžios, kuri neturėjo ekonomikai ir vysto mokslo, kultūrą, skatina menininkus. O mūsų?

Sodo direktorius pateikė įdomų mokslo darbuotojų mėnesinio atlyginimo ekvivalentą - truputis daugiau kaip 100 Lt / rankas. Dantų plomba kainuoja apie 80 Lt. Vadinasi, mokslinis bendradarbis uždirba apie pusantro dantų plombos per mėnesį. Šis skurdas ypač akivaizdus, kai palygini valdininkų atlyginimus. Ministro sekretorė uždirba, ko gero, daugiau už Vilniaus universiteto rektorius Rolandą Pavilionį 100 tarpu visi žinome, kad valdininkai nieko nesukuria, nieko negamina, o mokslininkai - kad ir Kairėnuose - išvedinėja naujas medžių, gėlių, rožių veisles, kurie ir auginti išsis gėlių, dekoratyvinių krūmų, naujų serbentų plantacijų. Moko Universiteto studentas. Tai kodėl toks žmogus gauna kelis kartus mažesnę atlyginimą? Kodėl tas pats p. E. Navys, agrarinii mokslų

daktaras, Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto prodekanas ir Botanikos sodo direktorius, pastovlėje valatinėje elioje, negali nusipikėti nuskausminamųjų vaistų nuo patimėjusio radikulito? Mat valstai vienai kainuoja 25, o kiti - net 27 Lt ir eina toks vyras susirietęs nuo skausmo. Kam gėda: jam ar mūsų garbatai valdžiai?

Stebina dar vienas faktas: būnant tai pačia diena, kai jo Didenybė Mokslois ejo piketuoti Vilniuje prie Seimo ir Vyriausybės, jo Ekscelencijai Prezidentui buvo pakeltas atlyginimas iki beveik puspenkto tūkstantio litų. Negalia - nebūtinai vienintelis Lietuvos Prezidentas turi prilygti kažkokiam mokslui net habilituotam asmeniui, tačiau... kodėl tas pakilimas tą pačią dieną? Pastyčiojimas iš Prezidento ar Mokslo? Kam tas naudingas? Tiesa, kai lygini mūsų atlyginimus su pasauliniais standartais - šią mėgstą veitrus plauko veikėjai - tai ir Prezidento alga - pusė ar trečdalis aukštos kvalifikacijos Vakarų darbininko atlyginimo. Deja... Gyvename Lietuvoje, lyginame su lietuviškomis algomis! Tada viskas atrodo skurdū, nešvarū, negražū.

Deja... Mes nepuoliame mūsų valdžios su basiais, mes jos neverčiame, tačiau norime, kad nors truputį atsipeikėtų. Mes negalime tyliji ir prisiminti kalbę už mokslo grovimą! - sako prodekanas.

Minijoje Peticoje, po kuria pasirašė 21 Universiteto Botanikos sodo darbuotojas, sakoma, kad „jis ir toliau bus nepaisoma Botanikos sodo gyvybinių interesų, vienas basiai pareiškiame: 1) Mes negalime pasilikti atsakingi už augalų, genofondų likimą, - tai atsakomybę perduosime Lietuvos valdantiems ir juos konkrečiai įvardinsime: 2) Oficialiai kreipsimės į visas Šalies švietimo ir kultūros organizacijas, į inteligentų su atėjusių trinkimų devizus: "Nė vieno basio mokslo ir kultūros žlugdytojams."

Belieka tikėtis, kad tokio kreipimosi neprireiks. P.S. Kai paprašiau p. Evaldą Navį portreto, įsai pasiaukė... praite pavasario potyrynii „Išplūdydus“ VU BS venkinius Kairėnuose. Tie venkiniai nesuręmę mutanti tie tie! Be to, nuotraukas buvo pridėtos prie prašymo Vyriausybę darbu remontui skiti 20.5 tūkstantio litų.

1994, rugsėjis
Nr.9(63)

Supažindiname

1. Truputis istorijos

Nedaugelis žino, kad Vilniaus botanikos sodas buvo įkurtas dar 1781 metais erdviaje Medicinos kolegijos kieme (300 m² plote), Pilies g. 22. Tais metais botanikas Ž. E. Žilberas iš Gardino atsigabeno daug augalų ir sėklų. Tačiau jam išvykus iš Lietuvos, sodo augalų kolekcija pamažu išnyko. Jos varganus likučius žymiausias Vilniaus senjojo universiteto gamtininkas S. B. Jundzilas 1798 - 1799 metais perkėlė į Sereikiškes (dabar - Sereikiškių parkas ir Kalnų parko papėdė bei pietvakariniai šlaitai). S. B. Jundzilo mokslinį darbą tęsė jo sūnėnas prof. J. Jundzilas, 1823 metais iš dėdės perėmęs Botanikos sodą net su 6565 augalų rūšimis. Deja, carinei valdžiai 1832 metais uždarius universitetą, nė dešimtmėdžio neišsilakė ir Botanikos sodas. Dalis augalų veltui atiteko kitiems imperijos universitetams, o likusius išpardavė. Tikai 1920 metais Botanikos sodas vėl buvo įkurtas. Šį kartą - Vingio parko vakarinėje dalyje. Neries upės slėnyje jis užėmė 3 - 4 ha. Turėtus sodo inventorius rodo jo varganą buklę. Pokario metais prof.

Tėviškės GAMTA

Kairėnų botanikos sodas

Albertas LUKŠA

dvidešimt metų įkurtame senajame Kairėnų dvare. Su eksperimentine baze sodas užima 150 ha plotą. Naujiesiems šeimininkams teko pradėti „nuo nulio“. Būsimąjį Botanikos sodo perspektyvus išplanavimas, tvenkinių, kelių sistema. Beveik visas sodas aptvertas vienos tinklo tvora. Dirvai pagerinti atvežta daug

Dendrologė V. Keršanskienė ir skyriaus vedėjas A. Skridaila prie lankvosų krūmo

inventorius rodo jo varganą buklę. Pokario metais prof. A. Minkevičiaus rūpesčiu šį sodą atkūrė, vėliau jis tapo Botanikos mokomąja eksperimentine laboratorija.

2. Sename dvare

Su redakcijos užduotimi vykstame į Kairėnus. Glaustos žinios iš leidinio „Dendrologia Lithuania“ pravers lankantis šiandieniniame Vilniaus universiteto Botanikos sode, prieš

Dendrologė V. Keršanskienė ir skyriaus vedėjas A. Skridaila prie lankvosų krūmo

Dario AUGUČIO nuotr.

juodžemio, komposto, paukščių mėšlo. Restauruoti ir remontuojami pastatai. Darbas dabą veja, o minimaliai paramą teigiant visų skylių užlopiti neįmanoma. Akivaizdus ir suprantamas Botanikos sodo direktoriaus, Vilniaus universiteto gamtos mokslų fakulteto prodekanas Evaldo Navio rūpesčiai. Su mumis kartu kalbasi ir

audinio. Sukurta ir lietuviškų veislių serbentų - „Drūksių“, „Stirnių“ - auginimo technologija, eksperimentuojama su apyniais.

- Tarkime, kad jūs esate Lietuvos reprezentaciniam Botanikos sode, - išduoda savo svajonę direktorius E. Navys. - Pagal ekspozicijų išplanavimą, augalų kolekcijų skaičių tai realu.

Albertas LUKŠA

gijų, tujų, puskipariųjų, eglė sodyboms puošti...

Pomologijos skyriuje (17 ha plote) - Evaldo Meidaus valdose - įvairių sumedėjusių sodo augalų kolekcijos. Čia verti dėmesio agrastų ir serbentų selekcijos darbai. Per 400 elitinių rūšių bei veislių vien tik agrastų, juodųjų ir raudonųjų serbentų. Žemiausiai ir šaltalankiai, žiemai atsparūs vynuogės... Neseniai pradėta kaupti šermukšnių ir apynių kolekcija. Šias praktiškai naudingų augalų kolekcijas je puosia vieninteliai Lietuvoje. O uogų ir vaisių nauda žinoma, alutis be apynių - ne alutis...

Gėlininkystės skyriuje su kauptuku rankoje sutikome pačią vedėją - biologijos mokslų daktarę Danutę Dainauskaitę. Jei dažnas studentas bodisi darbu gėlyne ar sode, to nepasakysi apie Botanikos sodo entuziastus, kurių ir atlyginimai nedideli. Štai gėlininkystės skyrius vien per pastaruosius dvejus metus sukaupe apie 2 tūkstančių (!) rūšių ir veislių daugiamečių gėlių. Reikėjo jas

daugiamečių gėlių. Reikėjo jas ir pro multines atgabanti, pasodinti ir, žinoma, prižiūrėti...

Stebėjosi ir daktarės Laimutės Bačiūnienės vadovaujamo augalų genetikos skyriaus laimėjimai. Turėdami genetiškai nestabilių miežių mutantų kolekciją, genetikai keičia jų prigimtį. Čia atliekami ir genetiškai bandomi su margalaplių gėlių bei krūmų kolekcija. Jie taip pat puoš mūsų sodybas.

Augalų fiziologinių ir biocheminių tyrimų laboratorijoje sukurta metodika atitinkamoje terpėje išauginti šermukšnių iš

3

3. Repilkos ne ta tema

Iš pirmo žvilgsnio šios detalės kalbio apie Botanikos sodo kasdieną. O vis dėlto...

...Rašėme, kad beveik visas sodas buvo aptvertas vienos tinklo tvora. O žinote, kad daugiau kaip pusės kilometro šios tvoros jau nebėr? Emė kažkas ir nuvilko...

...„Vario medžiotojai“ išplėšė dvi siurbines, pakenkdami drėkinimo sistemai. Dar pavogta kalkių, statybinių medžiagų, vandens pompa, traktoriaus kuro siurblys, generatorius... Prieš Naujuosius metus kažkas nukirto brangią dekoratyvinę eglutę. Vagiame eksperimentiniai augalai: dingo iš Kanados gautas agrastas, skiepiams skirtas veislinis šermukšnis. Smulkmena? Anaipol. Jeigu vykdat eksperimentą su

Jeigu vykdat eksperimentą su kolegomis iš užsienio kažkas pavagia eksperimentinių vynuogių derlių - dingsta mokslinis eksperimentas.

...Buvo pavogtas net sarginis šuo (!). Tuo tarpu Botanikos sodo administracijai nurodžius, kienu ilgi pirštai, aplinkiniai vagiagai net lengvo įspasčio nepatiria.

Faktai, sakykite, įprasti ir banalūs. Deja, ir nemažios smulkmenos biologų moksliniais bandymams - kliuviny. Ir mažas kelmas didelį vežimą verčia!

Netekome gamtos biciliuo

Klastinga mirtis rugpjūčio

SODO DVIDEŠIMTMEČIO ŠVENTĖ: NEBUVO DAR PATALPŲ, KUR GALĖJOME VISI SUSIRINKTI, TAD SUSĖDOME PIEVUTĖJE PRIE TVENKINIO, O PASIBUVIMUI TIKO KĄ TIK PASTATYTI DENDROLOGŲ ŠILTNAMIAI

Mielas Drauge,

Š.m. gegužės mėn. 14 d. sukanka 20 metų nuo Universiteto Botanikos sodo Kairėnuose įsteigimo. Ta proga kviečiame visus dirbusius šia kolegą į susitikimą-paminėjimą.

Programoje numatoma:

1. Sėdimoji dalis su kalbomis ir prisiminimais (rimtoji dalis);
2. Judrioji dalis (vaikėtyinės, cūtyinės, šokdynės ir kt.);
3. Vaikės ir dar sūlyį prisiminimai.

Nors motas ir sunkus, bet tokia proga būtų gražu, kad atvykdami atsivežtumėte gerą jaunatvišką motaikią, linksmumą ir truputį materialinių gėrybių (užkasti, išgerti, užgerti).

Susitikimas rengiamas 1994.05.13. 13 val. Botanikos sode (Kairėnų 43).

Apie dalyvavimą prašoma pranešti telefonu

Dendrolog. sk. 74-79-44, Gamet. tyr.sk. 74-79-80, Administracija 74-79-33,

Pomologijos sk. 74-79-11.

Laukiame atvykstant

Šių dienų Botanikos sodo darbuotojai.

As - sodas -
Botanikos sodas -
su plieno dolgiu
ant pieties -

As įėjimas tokie
kaip kopūstų žorokė
bulbulės
tū dešimties...

V. Vainienė

As įėjimas -
Pamiršimai įėjimas -
nėdy kartais kolei
Man įėjimas
Jalvoj kartais sūlypis
Man vėjai -
Kisėnėj didžiuli sūlyle...

As - sodas -
Botanikos sodas
su plieno dolgiu
ant pieties -
Kastores yr man
palydovais
O dolpis takus
Man nuties -

Geruopū nepavos
Kis vėlo -
Kis vėlo porukėin
per kovę -
Kis nepalikidom vėlo
Kedenonte moio
dirnomus!

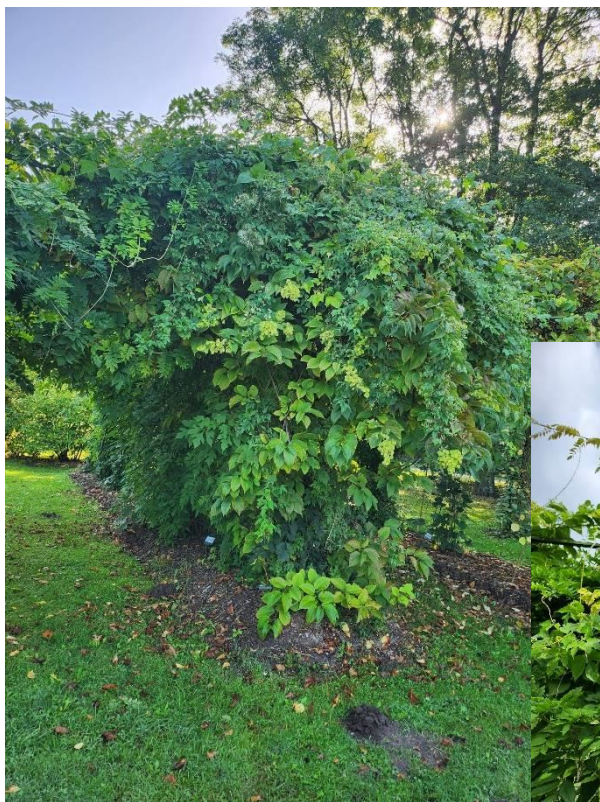

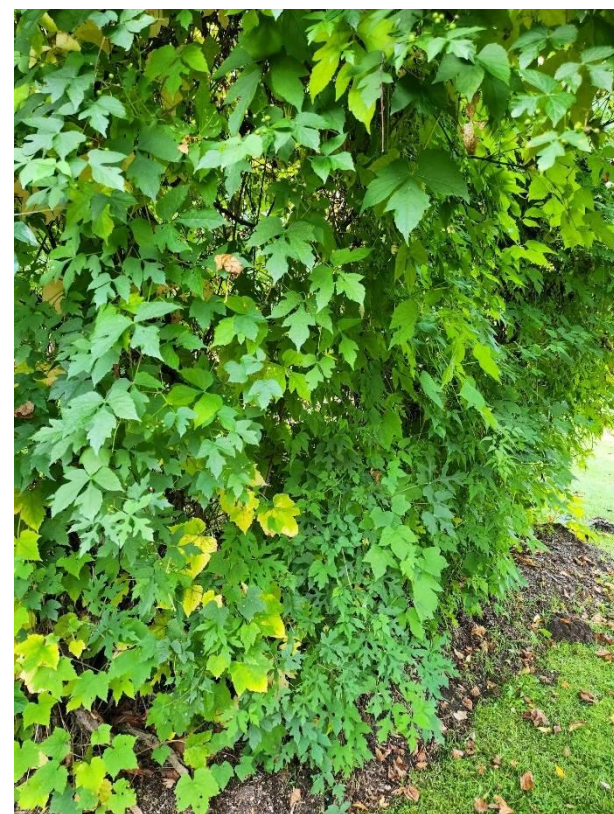

2023 M. DENDROLOGINĖSE KOLEKCIJOSE AUGA DAUGIAU KAIP 70 VARDŲ
AUGALAI, PARVEŽTI 1992 M. IŠ EKSPEDICIJOS Į RUSIJOS TOLIMUOSIUS RYTUS
IR KURILŲ SALAS. INFORMACIJA IR NUOTRAUKOMIS APIE ŠIUOS AUGALUS
PASIDALINO KURATORIAI R. ŽEMGULYTĖ, E. KERBELIS IR A. ABRAITIENĖ

Tripterygium wilfordii Hook.f. – trisparnis,
Vladivostokas, 920584

Ampelopsis japonica Makino – japoninis vytenis,
Vladivostokas, 920590

Euonymus alatus (Thunb.) Siebold –
sparnuotasis ožekšnis, Vladivostokas, 921197

Eleutherococcus senticosus Maxim. – juodasis
eleuterokokas, Ramiojo vandenyno pakrantė,
921219

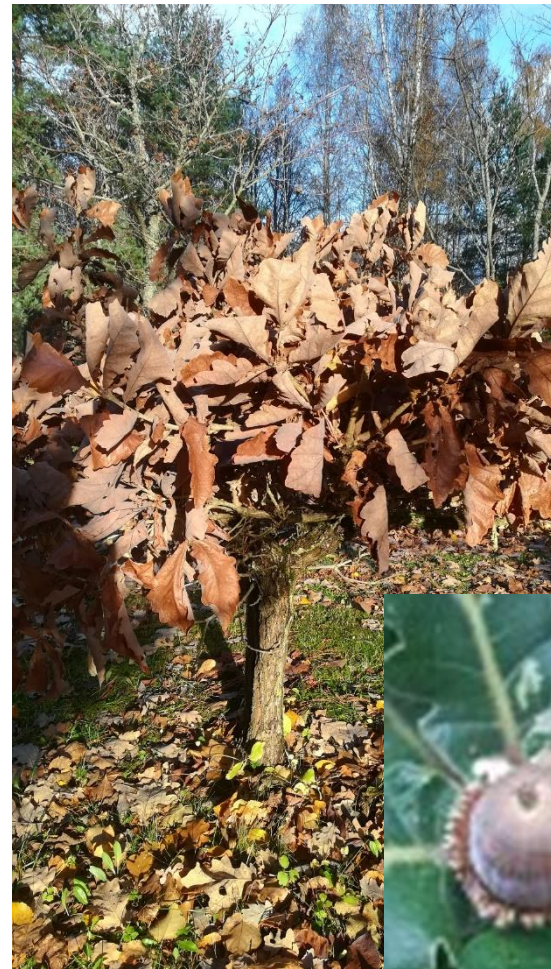
Actinidia kolomikta (Rupr.) Maxim. –
margalapē aktinidija, Anisimovka,
921220

Berberis amurensis Rupr. – amūrinis
raugerškis, Anisimovka, 920460

Quercus dentata Thunb. – ažuolas, Kurilai, Kunaširo sala, 921180

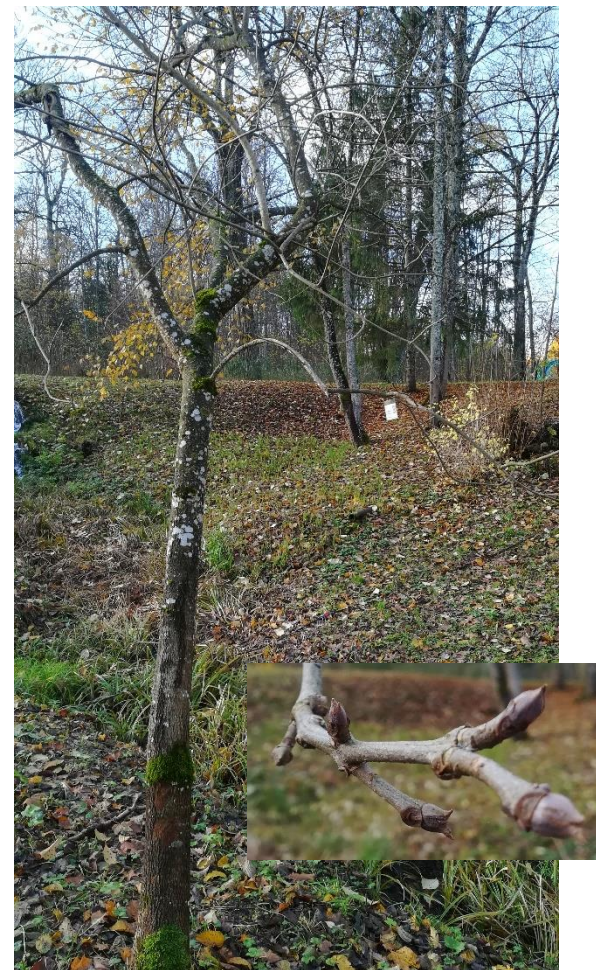
Quercus x mongolicodentata
Nakai – ažuolas, Kurilai, Kunaširo sala, 920494

Juglans mandshurica Maxim. –
mandžiūrinis riešutmedis,
Anisimovka, 920464

Corylus heterophylla
Fisch. ex Besser –
įvairialapis lazdynas,
Kurilai, Kunaširo sala,
921181

Fraxinus chinensis subsp.
rhynchophylla (Hance)
A.E.Murray – kininis uosis,
Vladivostoko apylinkės,
920611

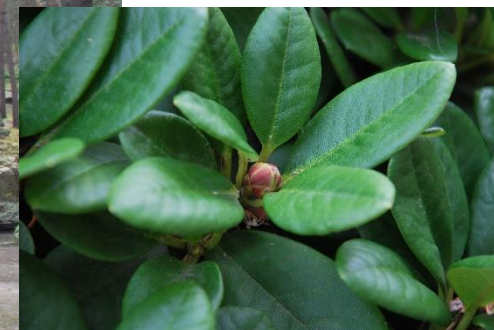

Hydrangea anomala subsp. *petiolaris* (Siebold & Zucc.) E.M.McClint. – laipiojančioji hortenzija, Kurilai, Kunaširo sala, Mendelejevo vulkanas, 921210

Vaccinium praestans Lamb. –
mėlynė, Kurilai, Kunaširo sala,
Mendelejevo vulkanas, 920550

Rhododendron aureum Georgi – rododendras,
Kurilai, Kunaširo sala, Mendelejevo vulkanas,
920535

Rhododendron schlippenbachii Maxim. –
rododendras, Primorės kraštas, Riazanovka,
920560

Pinus pumila (Pall.) Regel –
žemoji pušis,
Kurilai, Kunaširo sala, Mendelejevo
vulkanas, 920539

Botanikos sodas

Dr. Silva Žilinskaitė

Vilniaus universiteto botanikos sodas

Kairėnų g. 43, LT-10239 Vilnius

+370 5 219 3138

silva.zilinskaite@bs.vu.lt

© Vilniaus universiteto botanikos sodas, 2023

© Silva Žilinskaitė, 2023